

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 63 · 21. mars
Sesjonen 2023–2024

Møte torsdag den 21. mars 2024 kl. 10

President: Masud Ghara khani

Dagsorden (nr. 63):

1. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Et forbedret pensjonssystem med en styrket sosial profil (Innst. 233 S (2023–2024), jf. Meld. St. 6 (2023–2024))
2. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (ny avtalefestet pensjon) (Innst. 231 L (2023–2024), jf. Prop. 35 L (2023–2024))
3. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (styrket insentiv til å jobbe lenger) (Innst. 232 L (2023–2024), jf. Prop. 37 L (2023–2024))
4. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Parat og NHO Luftfart/CHC Helikopter Service AS vedrørende opprettelse av tariffavtale for piloter i CHC Helikopter Service AS (Innst. 238 L (2023–2024), jf. Prop. 50 L (2023–2024))
5. Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i foretakslovgivningen mv. (utlevering av fødsels- og d-nummer, registrering av enkeltpersonforetak, krav til foretaksnavn, retningslinjer for godtgjørelse mv.) (Innst. 236 L (2023–2024), jf. Prop. 41 L (2023–2024))
6. Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Kari Elisabeth Kaski om fritak for skatt på egenprodusert strøm til eget forbruk (Innst. 222 S (2023–2024), jf. Dokument 8:68 S (2023–2024))
7. Referat

Presidenten [10:00:06]: Representanten Lise Selnes, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten Rasmus Hansson vil framsette tre representantforslag.

Rasmus Hansson (MDG) [10:00:23]: På vegne av representantene Lan Marie Nguyen Berg, Une Bastholm og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om å trekke Statens pensjonsfond utland ut av selskap som bidrar til å opprettholde ulovlige israelske bosettinger, et representantforslag om en mer humanitær behandling av søknader om innreise fra folk på Gaza med tilknytning til Norge og et representantforslag om å ta bedre vare på matjorda.

Presidenten [10:00:53]: Representanten Hilde Marie Gaebpie Danielsen vil framsette et representantforslag.

Hilde Marie Gaebpie Danielsen (SV) [10:01:09]: På vegne av representanten Birgit Oline Kjerstad og meg selv ønsker jeg å legge fram et representantforslag om stans av nye hyttefelt.

Presidenten [10:01:22]: Representanten Ingvild Wetrhus Thorsvik vil framsette to representantforslag.

Ingvild Wetrhus Thorsvik (V) [10:01:32]: Nå glemte jeg representantforslagene i vesken min, så her kommer de på en lapp.

Presidenten [10:01:41]: Vær så god.

Ingvild Wetrhus Thorsvik (V) [10:01:42]: Har presidenten dem der? Tusen takk! (Latter i salen.)

På vegne av representantene Guri Melby, André N. Skjelstad, Ola Elvestuen og meg selv framsetter jeg et representantforslag om å etablere en nasjonal sikkerhetsstrategi, og på vegne av representantene Guri Melby, Abid Raja, Grunde Almeland og meg selv framsetter jeg et representantforslag om å evaluere og styrke voldserstatningsordningen.

Er presidenten sikker på at han ikke vil ha denne lappen også?

Presidenten [10:02:10]: Den ser veldig fin ut, men presidenten tar heller representantforslagene.

Representanten Olve Grotle vil framsette et representantforslag.

Olve Grotle (H) [10:02:24]: Eg har for ordens skyld med meg to eksemplar. (Munterheit i salen.)

Det er ei stor glede på vegner av representantane Marianne Dobak Kvensjø, Mathilde Tybring-Gjedde, Mahmoud Farahmand, Ola Elvestuen, Alfred Jens Bjørlo, Sveinung Rotevatn, Kjell Ingolf Ropstad og meg sjølv å setje fram eit representantforslag om meir landbasert mineralutvinning og sirkulærøkonomi.

Presidenten [10:02:57]: Vil representanten lese det andre eksemplaret også? (Latter i salen.)

Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Valg av settepresident

Presidenten [10:03:00]: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten foreslår Liv Kari Eskeland. – Andre forslag foreligger ikke, og Liv Kari Eskeland anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Ad anmodning fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Presidenten [10:03:12]: Videre vil presidenten opplyse om at det har kommet anmodning fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om å få avholde kontrollhøring på en dag det er stortingsmøte, dvs. tirsdag 16. april. Dette betinger at forretningsordenens § 27 tredje ledd annet punktum må fravikes.

Presidenten foreslår at anmodningen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen imøtekommes, og at Stortinget i medhold av forretningsordenens § 79 godkjenner at nevnte bestemmelse fravikes.

Er det noen innvendinger mot dette? – Så synes ikke, og det anses vedtatt.

Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil sakene nr. 1–3 bli behandlet under ett.

Sak nr. 1 [10:03:48]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Et forbedret pensjonssystem med en styrket sosial profil (Innst. 233 S (2023–2024), jf. Meld. St. 6 (2023–2024))

Sak nr. 2 [10:04:04]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (ny avtalefestet pensjon) (Innst. 231 L (2023–2024), jf. Prop. 35 L (2023–2024))

Sak nr. 3 [10:04:19]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (styrket insentiv til å jobbe lenger) (Innst. 232 L (2023–2024), jf. Prop. 37 L (2023–2024))

Presidenten [10:04:34]: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fire replikker med svar etter partienes hovedtalere og inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Tuva Moflag (A) [10:05:05] (ordfører for sakene):

Av og til får man være med på noe som er litt stort. Pensjon er en sånn sak. Vi inngikk et forlik på skuddårsdagen, og i dag kom jaggu hele Norden for å feire at vi skal vedta!

Pensjon angår absolutt alle som bor i Norge. Det påvirker hverdagsøkonomien til folk, det påvirker statsfinansene, det påvirker bestemor, og det påvirker barnebarn. Jeg vil takke både komiteen og partiene som er en del av forliket, for konstruktive samtaler og et resultat vi kan stå sammen om de neste ti årene. Jeg vil også takke alle rådgiverne fra de ulike partiene som har bidratt. Vi er mange som har dratt dette lasset sammen, og jeg setter pris på innsatsen til alle.

Vi har tre ulike saker til behandling i dag: stortingsmeldingen, hvor syv partier har inngått forlik, samt to lovproposisjoner, om henholdsvis samordningsregelverk og offentlig AFP.

Kort om lovproposisjonene først: Lovproposisjonen om samordning gjør at årskullene 1954–1962 får bedre pensjonsuttelling ved å fortsette lenger i jobb. Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt står bak innstillingen i denne saken.

Lovproposisjonen om offentlig AFP er en omlegging etter mønster av AFP i privat sektor. AFP endres fra å være en tidligpensjonsordning til å bli et livsvarig påslag. Endringene i privat AFP har hatt positiv effekt på sysselsettingen. Flere står i jobb lenger.

Det er fortsatt en rekke fallgruver i AFP, med ulike kvalifikasjonskrav i både privat og offentlig sektor. Det er uheldig at man med dagens system ikke fritt kan bevege seg på tvers av sektorene uten å risikere å miste avtalefestet pensjon. Den største utfordringen handler om at ansatte risikerer å miste hele ytelsen fordi de ikke oppfyller kvalifikasjonskravene i en kort periode. Partene i arbeidslivet har jobbet med mulige endringer for å legge til rette for økt mobilitet i arbeidslivet og fjerne fallgruvene som eksisterer i dagens ordning. Komiteens flertall forventer at partene vil komme fram til endringer i ordningen som vil ivareta disse hensynene, samt at regjeringen vil bidra konstruktivt for å få på plass en omlegging av AFP-ordningen i privat sektor.

Lovproposisjonen følger opp avtalen som ble inngått mellom partene i offentlig sektor i 2018. Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt står bak innstillingen i denne saken.

Så til stortingsmeldingen og pensjonsforliket: Pensjonssystemet vårt må være både sosialt og økonomisk bærekraftig over tid. Hvis det ikke er rettferdig, vil systemet miste sin oppslutning. Da ryker også den økonomiske bærekraften. Med dette forliket sikrer vi begge deler.

Pensjonsutvalget som evaluerte pensjonsreformen, konkluderte med at pensjonsreformen virker, og at pensjonsreformen var nødvendig. Utgiftene til pensjon vil fortsatt øke kraftig de neste tiårene, men veksten dempes på grunn av grepene som fikk virkning fra 2011. Utvalget pekte også på at det var nødvendig å ta grep for å bedre pensjonen for uføre og minstepensjonister. Det gjør vi nå. Uføre får to tredjedels skjerming av sin pensjon. Dette grepet skal sikre at utviklingen i uføres pensjoner følger utviklingen i yrkesaktives pensjoner. Minsteytelsene skal reguleres med lønnsvekst og dermed følge velstandsutviklingen i samfunnet. Etter uttak reguleres minsteytelsene med snitt av pris- og lønnsvekst, slik som øvrige pensjoner under utbetaling.

Gjennom forliket i Stortinget sikrer vi dessuten en forbedret skjerming for årskullene 1954–1962, og vi får på plass en sliterordning i folketrygden som skal ivareta dem som ikke klarer å stå i jobb fram til normert pensjonsalder.

Endringene vi gjør nå, viser tyngden og tryggheten som ligger i jevnlike evalueringer. Det er viktig at vi har et langsiktig perspektiv på pensjon, men perspektivet skal likevel ikke være så langsiktig at folk blir usikre på framtiden. Jeg ser nå at folk både i 20-årene og 30-årene uttaler seg om hvor lenge de må stå i jobb. Til dem vil jeg si: Systemet skal evalueres både fire og fem ganger før dere går av med pensjon. Det ligger en stor trygghet i evalueringene. Det at vi nå styrker den sosiale bærekraften, og bruker over 30 mrd. kr mer på dem som har minst, understreker nettopp dette.

Med det anbefaler jeg komiteens innstilling i alle tre sakene. Jeg er glad for at vi med dette viser fram noe av det fineste med norsk politikk: et bredt forlik om en viktig sak for både folk og land.

Presidenten [10:10:08]: Det blir replikkordskifte.

Mímir Kristjánsson (R) [10:10:23]: Jeg må først få takke representanten Moflag for kyndig ledelse av de forlikssamtalene som vi til slutt meldte oss ut av, men som vi lenge var med i.

Jeg har et spørsmål knyttet til noen av de automatiske tingene som ligger inne i dette. Altså: Det ligger nå inne en mekanisme for å øke pensjonsalderen med ca. ett år hvert tiår. Spørsmålet er om representanten Moflag og regjeringspartiene ser noen utfordringer ved å ha en sånn mekanisme som potensielt bare vokser rett inn i himmelen.

Tuva Moflag (A) [10:10:57]: Jeg mener at den mekanismen gir en trygghet og en forutsigbarhet, for det er jo sånn at hvis levealderen stagnerer eller til og med går ned, tar den mekanismen også opp i seg det.

Det som er viktig, og som vi tar opp i evalueringspunktene, er at vi må se forholdet mellom faktisk avgangsalder og levealdersjusteringen, for hvis det er sånn at vi fortsetter å leve lenger, men ikke klarer å jobbe like lenge, er det noe vi må se på i pensjonssystemet. Det mener jeg vi har ivaretatt med de punktene vi har under Evalueringer i avtalen, i forliket.

Mímir Kristjánsson (R) [10:11:39]: Takk for et bertryggende svar. Jeg tror vi deler bekymringen for at folks helse og arbeidsevne ikke nødvendigvis vil vokse i takt med den generelle levealderen, iallfall ikke i alle yrkesgrupper og i alle deler av arbeidslivet.

Ser representanten Moflag at ti år kan være ganske lang tid mellom hver gang man evaluerer disse ordningene? Det er jo to og en halv stortingsperiode innenfor hver evalueringsperiode der det i praksis ikke er lagt opp til noen diskusjon f.eks. om pensjonsalder.

Tuva Moflag (A) [10:12:11]: Jeg synes at ti år er et fornuftig tidsperspektiv.

Nå har pensjonsreformen virket siden 2011. Vi er i 2024. Disse endringene vi nå vedtar, vil i hovedsak få effekt fra 2026. Sånn sett er vi kanskje litt på etterskudd i denne evalueringen sammenlignet med det vi ser for oss framover.

Som representanten Kristjánsson selv er inne på, forskyver man pensjonsalderen med ca. én måned per årskull. Man regner da ca. ett år per tiår. Det mener jeg er et perspektiv som er fornuftig.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [10:12:55]: Det har fra flere hold vært forfektet at dette ikke er en sparerreform. Det ble sagt nå fra talerstolen at man legger inn 30 mrd. kr til forbedring av pensjonsreformen. Hva ville regningen vært hvis man ikke tar de grepene som flertallet nå legger opp til?

Tuva Moflag (A) [10:13:21]: Hva regningen ville vært hvis man ikke la til grunn de endringene som flertallet nå gjør? Vi legger 30 mrd. kr ekstra på bordet med dette. Vi ser at pensjonene vil øke betydelig i årene framover, selv med disse grepene. Pensjonsreformen er om 30 år forventet å føre til at pensjonsutgiftene blir 200 mrd. kr lavere enn uten pensjonsreformen.

Forliket som vi har blitt enige om her, er en kostnadsøkning i pensjonene som bidrar til at pensjonene blir mer sosialt rettferdige. Vi sikrer tryggheten for dem som er uføre, for dem som er minstepensjonister, og ikke minst for sliterne, som nå får en egen ordning i folketrygden. Dette forliket innebærer en betydelig kostnadsøkning, men til grunn ligger jo pensjonsreformen fra 2011.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [10:14:19]: I meldingen kan vi lese at hvis man tar disse grepene som regjeringen og flertallet ønsker, vil det i et 2060-perspektiv koste staten 30 mrd. kr ekstra, og hvis man ikke gjør det, vil det koste 154 mrd. kr. Er det ikke da en sparereform når man reduserer kostnadene til staten med 124 mrd. kr?

Tuva Moflag (A) [10:14:47]: Pensjon vil fortsatt være en av de aller største utgiftspostene på statsbudsjettet. Pensjonen kommer til å fortsette å øke i tiårene framover. Nå øker den litt mer enn det som var utgangspunktet med tallene fra pensjonsreformen fra 2011. Det mener vi er riktig fordi det gjør det mer sosialt bærekraftig. Det gjør også at det blir mer økonomisk bærekraftig over tid, fordi det sikrer oppslutningen rundt pensjonssystemet.

Presidenten [10:14:51]: Replikordskiftet er avsluttet.

Henrik Asheim (H) [10:15:22]: La meg begynne med å takke komiteen og ikke minst saksordføreren for et veldig godt arbeid.

Det vi kommer til å vedta i dag, er en historisk bred enighet om videreføring av pensjonsreformen og en nødvendig justering av innholdet i pensjonsreformen. Det er en stor styrke med Norge at vi har et politisk klima som gjør at vi kan planlegge for fremtiden der andre land ikke makter å foreta denne typen mindre justeringer underveis, og dermed får store utfordringer når regningene hoper seg opp.

Dersom vi ikke hadde gjennomført de nødvendige grepene helt tilbake i 2008 og 2011 som nå bekreftes i Stortinget i dag, ville det i fremtiden skape store, brå kutt og endringer, og man kunne ha fått den sosiale uroen som man ser også i andre vestlige europeiske land. Dette er positivt, og når både SV og Miljøpartiet De Grønne nå også går inn i den store enigheten, er det noe å glede seg over.

Det er også veldig viktig med den forutsigbarheten for folk, for pensjon er noe som man tenker litt på når man er ung og blir mer klar over når man blir eldre, men dette innebærer at man kan planlegge trygt for fremtiden og vite at også våre barn og barnebarn kommer til å få en verdig alderdom – slik som vi mener er viktig for oss.

Når vi da har en levealdersjustering, ba jo Solberg-regjeringen utvalget som laget NOU-en som la grunnlaget for dette, om også å se grundig på de laveste ytelsene. Det er en anerkjennelse av at etter hvert som levealdersjusteringen begynner å tre skikkelig i kraft, må man også ta hensyn til dem som ikke klarer å følge det tempoet. Derfor har vi også, basert på både det som den offentlige

utredningen foreslo og det regjeringen har fremmet, kommet til en del konkrete endringer.

For det første kommer vi nå til å legge til grunn en ordning i folketrygden for dem som ikke makter å stå helt til pensjonsalder. Denne er rammet inn etter modell av den ordningen som er i privat AFP, men partene skal nå også få anledning til å utforme detaljene i regelverket.

Det andre er at vi skal sørge for at flere kan stå lenger i jobb, og en bestilling fra Stortinget i dag til partene skal være at de også setter seg ned og finner ut hvordan man kan ha et arbeidsliv som gjør det mulig for flere å jobbe lenger.

Det tredje er at vi får på plass en skjerming for de uføre som ikke kan jobbe for å kompensere for levealdersjusteringen, og at den skjermingen vil være i tråd med det som de arbeidsføre jobber mer.

Så må vi ikke, i en debatt om pensjon, bare snakke om arbeid som et slit og en plikt. For veldig mange er det å jobbe og det å stå lenger i jobb et gode. Derfor kan vi ikke bare snakke om at folk må jobbe lenger, men også fjerne hindringene som gjør at folk som ønsker å jobbe lenger, skyves ut av arbeidslivet. Vi vet at altfor mange når de nærmer seg 60 år, opplever å bli koblet av oppgaver og få færre prosjekter, men stadig oftere får spørsmål om når de har tenkt å gi seg. Dette fører til at dyktige og dedikerte ansatte som har ekstra mye erfaring, mister tillit i arbeidslivet og skyves ut før de ønsker. Derfor har det for Høyre vært viktig å få på plass to viktige grep:

Det ene er at den fratredelsesplikten som vi fjernet ved en lang rekke særaldersgrenser, og som Hurdalsplattformen sier at skal gjeninnføres, er Stortinget nå bredt enige om at ikke skal gjeninnføres. Det betyr i realiteten at selv om man har en rett til å gå av ved særalder, har man ingen plikt til å gjøre det. Det betyr at de som ønsker å jobbe lenger, kan gjøre det.

Jeg er også glad for en formulering om at Forsvaret skal se på sitt eget løp, men det er ingen hemmelighet at Høyre – som også har fremmet forslag om dette – mener at den plikten også bør fjernes i Forsvaret, ikke minst i den tiden vi er i nå.

Det andre er å øke den øvre aldersgrensen i staten til 72 år, altså gjøre den lik den som er i privat sektor. Det er ingen grunn til at ikke dette skal være det samme, og det gir altså en anledning til at de som er i offentlig sektor og orker å jobbe lenger, får muligheten til å gjøre det.

Alt i alt mener jeg at selv om ingen partier kan si at de har fått alt sånn som de ville, viser dette noe av styrken med norsk politikk: at vi klarer å bli enige om de lange linjene og store grepene og dermed sikrer langsiktig velferd for befolkningen vår.

Presidenten [10:20:24]: Det blir replikkordskifte.

Mímir Kristjánsson (R) [10:20:42]: Godtgjørelsene her på Stortinget reguleres i tråd med lønnsveksten. Derimot reguleres de laveste pensjonene – minstepensjonene, som de kalles i dag, garantipensjoner, som de vil hete i framtiden – ifølge dette forliket med et snitt av lønns- og prisveksten. Over tid innebærer dette en underregulering av pensjoner. Det er riktig nok mindre alvorlig enn den forrige underreguleringen Høyre var med på å vedta, men det er enn så lenge fortsatt en underregulering av pensjoner. Det betyr at framtidens pensjonister vil få litt mindre utbetalt hver eneste måned de holder seg i live, fordi pensjonen deres blir underregulert sammenlignet med lønnen til oss som sitter her. Jeg lurer på hvorfor det er rettferdig at minstepensjonister skal få underregulert sine pensjoner, mens stortingspolitikere skal få regulert sine godtgjørelser i tråd med lønnsveksten.

Henrik Asheim (H) [10:21:39]: Når det gjelder måten å regulere løpende pensjoner på, er ikke det noe særnorsk fenomen i det hele tatt. Det ene er diskusjonen om på hvilket nivå man skal være når man går inn på den pensjonsalderen. Det andre er hvordan man skal regulere løpende pensjon. Her har ulike land ulike modeller, og Norge endret for ikke så lenge siden til at det skulle være et gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst, nettopp for å unngå at man de årene lønnsveksten var lav, kunne risikere å få negativ kjøpekraft.

Det store grepet vi gjør i denne enigheten når det gjelder den framtidige garantipensjonen, er at vi i stedet sier at nivået på garantipensjonen man går inn på, skal justeres med lønnsvekst. Det betyr at det nivået kommer til å følge lønnsutviklingen i samfunnet. Men en regulering av løpende pensjoner er ikke noe som er særegent for minstepensjon eller framtidig garantipensjon. Det er slik man regulerer de løpende pensjonene for alle som har pensjon.

Mímir Kristjánsson (R) [10:22:33]: Her opplever jeg at representanten Asheim bidrar mer til å ta kelegge enn til å oppklare. Realiteten er at å bruke et snitt av lønns- og prisvekst, altså å regulere pensjoner på den måten, innebærer en underregulering. Over tid betyr det at pensjonene blir mindre verdt sammenliknet med lønnsveksten i samfunnet. Over tid er lønnsveksten i samfunnet høyere enn prisveksten i samfunnet. Det må man være ærlig om. Man har vedtatt en ny underregulering, som innebærer at pensjonistene kommer dårligere ut. Grunnen til at jeg tar opp forholdene for dem som ligger på de laveste nivåene, er selvfølgelig at det er mest dramatisk, for de har allerede svært lave pensjoner. Det finnes minstepensjoner i dag som er under EUs fattigdomsgrense. De tallene vi har fått fra Finansdepartementet, tyder på at selv med end-

ringene som kommer nå, kan opptil en fjerdedel av de enslige pensjonistene i framtiden være fattigere enn dagens minstepensjonister. Spørsmålet er ikke om Norge er alene om dette, men hvorfor det er rettferdig at pensjoner skal reguleres lavere enn f.eks. godtgjørelser på Stortinget. Det opplevde jeg ikke at representanten svarte på.

Henrik Asheim (H) [10:23:34]: Det vi har blitt enige om gjennom dette forliket, er at nivået på garantipensjonen skal reguleres med lønnsvekst. Med det som er spørsmålet, er: Hva skjer når man da får pensjonen utbetalt? Da reguleres den med pris- og lønnsvekst. Det førte f.eks. til at i fjor, da prisveksten var høyere enn lønnsveksten, fikk pensjonistene høyere vekst i kjøpekraft enn landets lønnsinntakere fikk.

Sannheten er at når vi skal lage et pensjonssystem – nå nevnte også representanten EU60 og den typen graderinger – er alternativet som Rødt egentlig peker på, en nærmest flat folketrygd, hvor man må jobbe svært lenge med ganske høy lønn for å komme over det som vil være garantipensjonen. Et veldig viktig mål for Høyre, og som jeg opplever det egentlig er for forlikspartnerne, er at det også skal være en arbeidslinje i pensjonssystemet som gjør at de som har lagt ned mange års innsats, de som har jobbet lenge, også skal tjene på det når de mottar pensjon.

Mímir Kristjánsson (R) [10:24:33]: Rødt er ikke tilhenger av et flatt pensjonssystem, men Rødt er tilhenger av at det skal være et golv i pensjonssystemet. Altså: De laveste pensjonene skal ikke falle gjennom det golvet, alle pensjonister skal ha en pensjon som det er mulig å leve av, og de pensjonene kan ikke ligge under det vi har av fattigdomsgrenser.

Jeg er fortsatt nødt til på en måte å få det svart på hvitt fra Asheim, for jeg synes at det er litt forkludret. Jeg er enig i at prisveksten var høyere enn lønnsveksten i fjor, og det var jo flaks for pensjonistene akkurat i fjor. Men er representanten Asheim enig i – ja eller nei – at snittet av lønns- og prisvekst over tid innebærer en underregulering av pensjoner, helt uavhengig av akkurat hva som skjedde i fjor, altså at det systemet man nå går inn for, bekrefter og stadfester, innebærer at folks pensjoner over tid vil bli mindre verdt så fort de er løpende?

Henrik Asheim (H) [10:25:24]: Det fører til at man ikke er med på den samme lønnsveksten, for man trekker fra prisveksten. Det er helt riktig. Men dette er heller ikke lønninger man får, det er pensjonsnivået. Det som er forskjellen, er at når man jobber og tjener opp pensjon, oppnår man et pensjonsnivå, og så vil lønnsveksten avgjøre hvor mye man regulerer pensjonsnivået hvert år. Det er derfor jeg skiller på dette.

Jeg er klar over at representanten Kristjánsson kanskje er uenig i prinsippet, men jeg skiller veldig mellom forskjellen på de lønnsoppgjørene som skjer hvert år, og det å regulere en ytelse man har fått. Det er jo det samme som man gjør med andre ytelser man mottar.

Presidenten [10:25:59]: Replikkordskiftet er avsluttet.

Tor Inge Eidesen (Sp) [10:26:18]: Takk til saksordfører Tuva Moflag for en inkluderende og raus prosess, som førte fram til et bredt forlik om pensjonsmeldingen. Takk også for godt samarbeid i forhandlingene, der vi på vegne av regjeringspartiene, Senterpartiet og Arbeiderpartiet, la til rette for å finne inkluderende løsninger.

Folketrygden er bærebjelken i det norske pensjonssystemet, og dette er den første evalueringen av pensjonsreformen som ble innført i 2011. Regjeringens forslag bygger på pensjonsutvalget, som leverte sin utredning i 2022.

Erfaringene fra pensjonsreformens første år har vist at det er behov for noen justeringer. Sammenlignet med folketrygden slik den var fram til 2011, innebar pensjonsforliket en del prinsipielle endringer – fleksibelt uttak fra 62 års alder og mulighet til å ha lønnet arbeid ved siden av. Dette har ført til at ganske mange har startet uttak før pensjonsalderen på 67 år. Etter hvert som forventet levealder har økt, betyr levealdersjusteringen at pensjonsbeholdningen skal deles over flere år. Sagt med andre ord: En må i dag jobbe til godt over 67 år for å få samme årlige pensjon som en før fikk ved 67 år. Flexibelt uttak ved 62 års alder gjelder ikke dersom en ikke har høy nok opptjening av inntektpensjon. Samspillet med den nye sliterordningen kan her spille en rolle med tanke på at de som trenger det, kan gå av med pensjon tidligere enn de ellers kunne gjort.

For Senterpartiet er det viktig å understreke at folketrygden skal sikre en trygg og verdig alderdom for alle, og at den skal ha en sosial profil. Folketrygdens grunn sikring av pensjonistenes inntekt er det viktig å verne om, men det er også viktig å være klar over at den er nettopp det – en grunn sikring. Jeg er ikke helt sikker på at vi har sett de fulle konsekvensene av den fleksibiliteten som ble lagt inn i 2011, og dette er nødt til å bli et tema også i framtiden. Med denne evalueringen har en heller ikke gått inn på de ulike ordningene for tjenestepensjon, AFP og individuell pensjonssparing, og det må nok også bli et tema i neste evaluering.

Vi i Senterpartiet er glad for at vi nå skal regulere minsteytelsene med årlig lønnsvekst, og at løpende pensjoner reguleres med et gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst. En bedre skjerming av de uføre er også viktig. Dette gir bedre muligheter for å opprettholde kjøpe-

kraften til dem som har minst, noe som er veldig viktig for Senterpartiet og regjeringen.

Vi lever lenger, og vi har rett og slett behov for at flere deltar i arbeidslivet. For Senterpartiet er det viktig at vi legger til rette for et seriøst, trygt og anstendig arbeidsliv, nettopp for å gjøre det mulig og interessant å delta lenger i arbeidslivet. Når den gjennomsnittlige levealderen har økt, betyr det også at mange finner det meningsfylt å fortsette lenger i arbeidslivet. Arbeidsplassen representerer tilhørighet og et sosialt nettverk som mange finner det positivt å være en del av. For andre har yrkeslivet betydd slitasje og utbrenthet. Vi kaller dem ofte for sliterne. Vi skal ha et pensjonssystem som også gir denne gruppen en anstendig inntektssikring. Derfor innebærer avtalen at vi innfører en sliterordning i folketrygden. Vel så viktig er det at vi peker på at partene i arbeidslivet må bidra til trygge og seriøse arbeidsplasser med godt arbeidsmiljø. Dette skal ikke bare være tomme ord. I samarbeid med partene skal vi se på tiltak på arbeidsplassene som kan bidra til at flere kan stå lenger i jobb.

Avtalen innebærer også at pensjonsalderen – normalt pensjonsalder – skal økes. Utviklingen i levealder tilsier en økning på om lag en måned per årskull. I 2035 vil 1968-årgangen bli 67 år. De må altså jobbe fem måneder ekstra. Samme år vil 1973-årgangen fylle 62 år. De må da jobbe elleve måneder ekstra før de kan ta ut tidligpensjon. Avtalen innebærer at vi innen den tid skal ha på plass neste evaluering.

Vi skal leve vårt liv og ha trygghet for hva som venter oss den dagen vi pensjonerer oss. Samtidig skal fellesskapet ha evne til å finansiere framtidens pensjoner. Derfor er det spesielt gledelig at vi denne gangen fikk et så bredt forlik. I forhandlinger må alle gi og ta, og derfor er jeg veldig glad for at vi skal ha nye evalueringer om ti år.

Presidenten [10:31:20]: Det blir replikkordskifte.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [10:31:34]: Senterpartiet har ved flere anledninger sagt at man ønsker å fjerne den såkalte samordningsfellen, og jeg leste nylig på partiets hjemmesider at samordningsfellen «er et eksempel på noe som bør fjernes». Partinestor Per Olaf Lundteigen sa det i Debatten i NRK i forrige uke, noe jeg er helt enig i, og som jeg synes det står respekt av. Nå har Fremskrittspartiet i dag levert inn et forslag om å kompensere dem som blir rammet av samordningsfellen. Kommer Senterpartiet, som tilsynelatende er for det, til å stemme for det forslaget i dag?

Tor Inge Eidesen (Sp) [10:32:21]: Jeg takker representanten for spørsmålet. Samordningsfellen, som nevnes, er det faktum at pensjonister som har rett til offent-

lig tjenestepensjon i disse overgangskullene, får stadig mindre utbetalt tjenestepensjon dess lenger de står i jobb. Det er ingen hemmelighet at Senterpartiet har ønsket seg en annen løsning på den saken, og at vi har ønsket at det skal bli ryddet opp i.

Representanten viser til et forslag som nå ligger til saken, og som er til forveksling likt et representantforslag som nevnte Per Olaf Lundteigen fremmet her i Stortinget for noen år siden. Den gang stemte Fremskrittspartiet mot det forslaget, og så vidt jeg vet, var det også etter at Fremskrittspartiet gikk ut av regjering.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [10:33:18]: Ja, det er mange partier som ikke har holdt sin sti ren når det gjelder samordningsfellen på et eller annet tidspunkt. Nå har vi likevel muligheten her i dag, siden det er levert inn et forslag, til at Fremskrittspartiet og Senterpartiet kan stemme likt på noe man er enige om. Jeg oppfattet heller ikke at representanten svarte på hvordan Senterpartiet kommer til å stemme, så jeg vil gjerne invitere Senterpartiet til å stemme for Fremskrittspartiets forslag, all den tid de sier at de er for det.

Tor Inge Eidesen (Sp) [10:33:56]: Representanten har rett i at jeg ikke svarte på det direkte spørsmålet. Representanten tilkjennegir også at han kjenner godt til at prosessene rundt avstemninger kan være litt kronglete noen ganger. Vi har valgt å ikke legge skjul på hva som er Senterpartiets egentlige syn i denne saken, men vi er også del av en regjering som vi er veldig stolte av, hvor vi finner gode beslutninger gjennom kompromiss. Gode kompromiss er jo det som gjør at vi får gjennomført mye god Senterparti-politikk på veldig mange områder, og det er helt åpenbart at vi følger innstillingen og regjeringens konklusjon når vi skal stemme over denne saken i dag. Ergo: Vi stemmer ikke for Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten [10:34:47]: Replikordskiftet er avsluttet.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [10:35:04]: «Folketrygden utgjør en hovedpilar i velferdsstaten og er det bærende elementet i det samlede pensjonssystemet. Det grunnleggende formålet er å gi den enkelte økonomisk og sosial trygghet når det ikke lenger kan forventes at man kan forsørge seg selv ved eget arbeid. Pensjonssystemet må sikre en trygg og verdig alderdom for alle, og befolkningen må ha tillit til at systemet også i fremtiden vil innfri sine pensjonsløfter.»

Dette står innledningsvis i innstillingen, og dette er vi enig i, men som i 2011 er ikke Fremskrittspartiet en del av flertallet. Det vi behandler i dag, Meld. St. 6 for 2023–2024, er et resultat av et utvalgsarbeid som egent-

lig framskaffet fasiten på hvorfor Fremskrittspartiet ikke gikk inn i pensjonsreformen i 2011. Levealdersjusteringen var vi imot. Vi så at dette kom til å slå skjevt ut. En av konsekvensene, som vi også har til behandling i dag, er samordningsfellen. Dette var årsaken – som fasiten viser at vi fikk rett i – til at vi ikke sto i det.

Årsakene til at Fremskrittspartiet ikke er en del av flertallet i dag, er flere. Fremskrittspartiet ønsket å se løsningene i alle tre sakene under ett, da de griper inn i hverandre. Det ønsket ikke flertallet. Vi er uenig med flertallet når det gjelder de økonomiske forutsetningene som legges til grunn for å øke pensjonsalderen for framtidens pensjonister.

Bakgrunnen for pensjonsreformen i 2011 var troen på sviktende statsfinanser i tiden som kom, og troen på – og faktisk kanskje ønsket til noen – at olje- og gassnæringen kanskje skulle forsvinne over natten. Fasiten viser at denne framtidstroen var feil. Fra en situasjon der oljefondets verdi var lavere enn opparbeidede pensjonsforpliktelser, er nå verdien av fondet høyere enn forpliktelsene til alderspensjon, men nok en gang er sviktende statsfinanser et argument for å svekke pensjonssystemet. Fremskrittspartiet avviser også denne gangen denne skremselspropagandaen og viser her til fondets faktiske utvikling de siste 20 årene, som er 16 000 mrd. kr mer enn det var for 20 år siden, samt fortsatt høye inntekter fra naturressurser.

Vi mener at en større utfordring for bærekraften i velferdssystemet er at så mange mennesker i arbeidsfør alder ikke deltar i arbeidsmarkedet og derfor heller ikke bidrar til finansieringen. Fremskrittspartiet mener at alle gode krefter må inviteres med for å løse den samfunnsutfordringen, og at flertallet burde rette mer oppmerksomhet mot den utfordringen som utenforskapet innebærer for velferdsstaten, heller enn å redusere verdien av alderspensjonen for personer som har bidratt gjennom et langt yrkesliv.

Pensjonsreformen som vi nå skal forbedre ved denne meldingen, vil resultere i at de som har valgt en yrkesutdannelse og har stått lenge i arbeidslivet, skal betale kostnaden for at de som har valgt en lang utdannelse, men et kortere yrkesliv, skal få et bedre liv. Det er resultatet av det vi har til behandling.

Fremskrittspartiet støtter ikke levealdersjustering og normert pensjonsalder, som vil svekke pensjonssystemet for kommende alderspensjonister. En slik innføring gir særlig utfordringer for alderspensjonen til uføre, som ikke har mulighet til å jobbe lenger for å kompensere for pensjonsreduksjonen. Flertallets forslag om skjerming for to tredjedeler av den negative virkningen er heller ikke holdbart, da vi ønsker full skjerming.

Vi ønsker at en sliterordning blir etablert. Flertallet ønsker at det skal utredes. Det burde vi ha gjort før vi be-

handlet denne meldingen. AFP, som er en av de sakene som blir behandlet samtidig i dag, var tenkt å skulle være en sliterordning, men har ikke blitt det. Vi skal altså lage en ny AFP i dag, eller forbedre AFP, istedenfor å få på plass en sliterordning og faktisk i framtiden se om vi har behov for AFP.

Fremskrittspartiet mener at minsteytelsene i pensjonssystemet skal være på nivå med EUs fattigdomsgrense, og at reguleringen skal følge lønnsutviklingen. Vi ønsker en avvikling av samordningsfellen, men det blir videreført. Vi har også lagt fram et løst forslag i saken hvor vi ber om at man ser på muligheten for å kompensere dem som faktisk har blitt rammet av denne fellen. Det får vi se om flertallet ønsker å være med på.

Fremskrittspartiet mener at hovedmålet med alderspensjon er å skape et trygt og forutsigbart økonomisk grunnlag for personer som ikke lenger er i ordinær yrkesaktiv alder. Det er uholdbart at man gjennomfører reduksjoner i alderspensjonen for å overføre ressurser til andre samfunnssektorer. Det er feil at folk med et langt yrkesliv skal få kutt i pensjonen for å bidra til å finansiere «tilkarringsindustrien» på klimaområdet som henter ut store subsidier, tusenvis av flyktninger som får alle kostnader dekket av staten, et bistandsbudsjett som bare fortsetter å vokse, og en offentlig sektor som bare vokser ut av proporsjoner.

Kursen som regjeringen og flertallet setter, er feil. Innsatsen må rettes mot å utnytte restarbeidsevne, få flere ut av utenforskap og slutte å straffe dem som ønsker å stå lenger i arbeid.

Med dette regner jeg forslagene Fremskrittspartiet har alene og sammen med andre, som tatt opp.

Presidenten [10:40:12]: Representanten Dagfinn Henrik Olsen har tatt opp de forslagene han refererte til. Det blir replikkordskifte.

Tuva Moflag (A) [10:40:25]: Dette tror jeg kanskje er et av de innleggene jeg har hørt i Stortinget hvor milliardene har rullet raskest. Mitt spørsmål til representanten fra Fremskrittspartiet er: Hvorfor synliggjør ikke Fremskrittspartiet i sine alternative budsjetter at de er så sterkt imot pensjonsreformen som det representanten uttrykker her?

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [10:40:50]: Fremskrittspartiet har gjentatte ganger lagt fram forslag i denne sal, bl.a. et forslag som gikk ut på fleksibilitet i uføregraden, som ville medført at flere hadde bidratt i yrkeslivet med sin restarbeidsevne. Det har flertallet i denne salen stemt ned. Fremskrittspartiet har også foreslått at de som er eldre og har gått av med pensjon, skal få lov å nyte godt av sykelønnsordningen, arbeidsavklaringspenger etc. når de allikevel har valgt å stå len-

ger i arbeidslivet enn til pensjonsalder. Det har denne salen stemt ned. Vi tror at ved å gjøre slike grep kommer vi til å hente inn mange milliarder – mange milliarder – ved å få de med restarbeidsevne ut i yrkeslivet. Jeg sa innledningsvis i replikken til Tuva Moflag at dette er en sparereform. Vi vet kostnaden i 2060.

Tuva Moflag (A) [10:41:54]: Jeg tror kanskje at Fremskrittspartiet ikke vet kostnaden, i og med at det ikke er synliggjort i Fremskrittspartiets alternative budsjetter, men jeg skal ikke gå mer inn i det.

Det er slik at vi har ulike satser for minsteytelsene for både gifte og samboende. Det er dyrere å være enslig i Norge, og det er en forskjell i nivåene både på minstepensjonen, slik den er i dag, og på garantipensjonen, som innføres for de eldste årskullene nå. Mener representanten fra Fremskrittspartiet at det er rettferdig at de som er enslige, får en høyere pensjon som ivaretar det at de har utgifter som de må dekke på sitt budsjett alene?

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [10:42:44]: Fremskrittspartiet har ved gjentatte anledninger lagt fram forslag i denne salen, også i lag med andre partier, hvor vi synliggjør vår bekymring for dem som har minst. Minstepensjonister og de som lever alene, ønsker vi skal opp på EU60. Det har representanten og hennes parti ikke støttet. Det har vært brukt argumenter i denne salen fra Tuva Moflag og Henrik Asheim om at avstanden mellom minste pensjonsnivå og det å ha stått 40 år i arbeidslivet må være stor nok. Det er viktigere å holde folk i fattigdom enn å løfte dem opp. Da er det noe feil med pensjonssystemet, og minstepensjonsordningen må styrkes.

Mímir Kristjánsson (R) [10:43:47]: Dette spørsmålet er nesten en slags ønskereprise, for jeg tror jeg stiller det hver eneste gang jeg har mulighet til å ta replikk på noe fra Fremskrittspartiet, faktisk. Jeg får jo aldri svar, så det er derfor vi stiller det om igjen og om igjen.

Vi er enige med Fremskrittspartiet i mye av pensjonspolitikken og ikke minst at minstepensjonen og de laveste pensjonene skal løftes opp til EUs fattigdomsgrense og over det. Ingen skal leve i fattigdom når de er på en offentlig ytelse.

Spørsmålet jeg aldri får svar på, er hvorfor Fremskrittspartiet samtidig godtar at de som lever på uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger, gjerne kan leve under fattigdomsgrensen fram til den dagen de blir pensjonister. I realiteten betyr det i systemene at man først skal leve i fattigdom fram til man blir 67–68 år, for så plutselig å hoppe opp i ytelse når man blir pensjonist. Det har jeg litt vanskelig for å forstå logikken i, og derfor lurer jeg på om representanten Olsen kan forklare meg det.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [10:44:42]: Det er nok slik at undertegnede har svart på dette tidligere også. Det er faktisk slik at også jeg er bekymret for at det er folk som ikke klarer regningene sine. Om de er uføre eller hva det måtte være, må man ha et sikkerhetsnett som gjør at folk faktisk kan leve et godt liv, iallfall et anstendig liv. Det skal vi være enige om.

I vårt forslag her i dag synliggjør vi dette med full skjerming. Vi mener at det faktisk er nødvendig at de som ikke har muligheten til å stå i arbeidslivet på den måten som kanskje jeg og Mimir Kristjánsson har, må få lov til å få en skjerming som gjør at de kan få et anstendig liv.

Sveinung Rotevatn (V) [10:45:42]: Framstegspartiet brukte replikken sin til saksordfører til å utfordre fleirtalet på kva som er dei økonomiske konsekvensane av det som vert vedteke i dag. Eg antek at Framstegspartiet stiller dei same krava til seg sjølv som dei stiller til andre, men svaret på den første replikken tyder ikkje på det, for Framstegspartiet svarte ikkje på spørsmålet dei fekk, nemlig: Kva vil dette koste? Eg våger meg på å stille det igjen.

Når Framstegspartiet no føreslår å fjerne levealdersjustering, ha full regulering med lønsvekst, fjerne all skjerming osv., antek eg jo at Framstegspartiet har vurdert kostnadane av det samla sett. Eg forstår at det kan vere vanskeleg å rekne nøyaktig på krona i eit langsiktig perspektiv, så difor skal eg vere raus og seie at det er tilstrekkeleg med eit anslag mot nærmaste hundre milliard på kva kostnadene vil verte. Eg utfordrar igjen til å svare på det.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [10:46:36]: På side 197 i meldingen står kostnadene i 2060 hvis man ikke gjennomfører det som flertallet ønsker i dag. Det er 154 mrd. kr. Hvis man gjennomfører det som flertallet ønsker, og som Venstre er del av, vil den regningen være på 30 mrd. kr. Det var mitt utgangspunkt til saksordføreren, ved at dette er en sparereform der man skal spare staten for kostnader for å bruke pengene på tiltak som Venstre gjerne applauderer som miljøpolitikk, altså at framtidens pensjonister skal ta regningen for miljøregnskapet til Venstre.

Presidenten [10:47:12]: Replikordskiftet er avsluttet.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:47:31] (komiteens leder): Jeg vil starte med å takke saksordføreren for en godt ledet saksbehandling av denne saken.

Folketrygden er den sentrale grunnmuren i pensjonssystemet. Den skal gi en god grunnsikring for alle. Økonomisk trygghet og en verdig avgang etter arbeidslivet er en av velferdens viktigste bærebjelker. SV jobber

for et rettferdig pensjonssystem på tvers av klasser, yrker, kjønn og generasjoner. SV var og er imot pensjonsreformen og forliket fra 2005, som har gitt store deler av pensjonssystemet vi har i dag.

Levealdersjustering som virkemiddel for å få folk til å jobbe lenger fanger ikke opp ulikhet i helse og arbeidsforhold. Når en kokkeassistent i snitt lever til han er 79 år, mens en direktør lever til han er 85 år, blir det å dele pensjon på gjennomsnittlige leveår en omfordeling fra kokkeassistenten til direktøren. Belønningen for å stå et år lenger i jobb kan enklere hentes inn av akademikeren enn av renholderen eller sveiseren. Derfor vil SV endre levealdersjusteringen for å sikre rettferdighet for yrkesgrupper som må slutte tidlig, samt for yngre generasjoner.

I denne saken framholder vi i innstillingen at SV fortsatt er kritisk til sentrale deler av pensjonssystemet, og at vi har gått inn for å endre levealdersjusteringen. Vi gjentar også motstanden mot å øke pensjonsalder. I stor grad kommer det som en forlengelse av pensjonsreformen når folks pensjoner ved dagens aldersgrenser forvirrer. Likevel var det ikke en omkamp om dette Stortinget fikk til behandling nå, men endringer innenfor disse rammene.

Stortingsmeldingen følger opp pensjonsutvalgets utredning, og mandatet for den var satt og begrenset av Solberg-regjeringen til å gjelde justeringer innenfor systemet. Det var ikke noe flertall for å stoppe økte aldersgrenser. Da valgte SV å anerkjenne det og jobbe for de endringene som var mulige, og sammen med fagbevegelsen har SV fått på plass viktige forbedringer. Vi har fått på plass en konkret ordning for sliterne, en tilleggs-pensjon som innføres samtidig med resten. Det er nesten 700 mill. kr i snitt mer de neste årene til folk som ikke kan jobbe lenge i slutten av yrkeslivet.

Vi har fått på plass bedre pensjon for uføre gjennom et eget skjermingstillegg til omtrent 140 000 uførepen-sjonister som ville kommet dårlig ut med regjeringens forslag, og det er på 400–500 mill. kr i årene framover. Til sammen blir det 37,5 mrd. kr i mer rettferdig retning fram til 2060, og det er på toppen av det vi fikk levert på start. Det er viktig å si at det kommer i tillegg til et annet viktig gjennomslag i kroner og øre fra tidligere, som nå blir videreført de neste ti årene, nemlig at løpende pensjoner skal reguleres i takt med pris- og lønnsvekst istedenfor bare pris, sånn som det var tidligere. Det har også mye å si for pensjonistenes økonomi.

Et annet viktig gjennomslag er at det ikke skal være noen automatikk i videre økte aldersgrenser. Etter økning én måned i året det neste tiåret er det ikke bestemt noe mer økning. Tvert imot blir det en evaluering av hele systemet, aldersgrensene inkludert. Da vil vi som sier stopp, ha bedre kort på hånda.

Så er det noen av de tingene som gjør et valg som dette krevende. Vi må også tenke på hva som ikke står i avtalen, hva som kunne stått der, hvordan sliterordningen kunne blitt svekket, hva andre partier har ment om utføres alderspensjon generelt, hvordan uføretillegget vi fikk inn spesielt, hadde blitt seende ut, og regjeringens forslag om å fryse minstepensjon og garantipensjon på dagens nivå. For å ta tak i det sistnevnte er ikke det viderført i denne avtalen. Det betyr at regjeringspartiene og høyresiden ikke er låst sammen om minstepensjon under fattigdomsgrensen, og det betyr at SV igjen vil prioritere å øke disse nivåene i budsjettforhandlinger framover. Det er bare én av de kampene som kommer til å stå framover.

I tillegg har vi en innretning på sliterordningen hvor SV forutsetter at en ordning som det vi har fått nå i folketrygden, skal komme på toppen av andre ordninger. Vi har også helt andre pensjonskamper som kommer på siden av denne stortingsmeldingen og denne avtalen. Jobben for en rettferdig pensjon fortsetter. Vi er langt fra ferdig.

Med det tar jeg opp forslagene SV er med på i sak nr. 2.

Presidenten [10:52:20]: Da har representanten Freddy André Øvstegård tatt opp de forslagene han viste til.

Mímir Kristjánsson (R) [10:52:35]: Jeg har lyst til å begynne med å ta utgangspunkt i en tv-serie som har betydd veldig mye for mitt syn på verden, nemlig Peppa Gris. I Peppa Gris finnes det en figur som heter Frøken Kanin. Frøken Kanin har alle jobbene i Peppa Gris-samfunnet. Hun kjører bussen, hun står i butikken, hun driver redningstjenesten, hun er turistguide, hun står i heisen og frakter Peppa og familien opp til Empire State Building når de er i USA. Kort sagt: Hun gjør egentlig alt. Den ene dagen Frøken Kanin er syk, bryter hele Peppa Gris-samfunnet sammen, for det er ingen som kan gjøre jobben hennes.

Peppa Gris er, stikk i strid med hva mange tror, faktisk en fiksjonsserie, og det som er mest fiksjonelt, er at hvis noen hadde jobbet like mye som Frøken Kanin i virkeligheten, ville de vært uføre for lenge siden. Hadde man hatt så mange jobber, så mange harde, fysiske, samfunnskritiske jobber på grunnplanet, ville man for lenge siden ha slitt seg ut og ødelagt kroppen sin. Det ville iallfall ikke bare vært én dag, som det er i Peppa Gris, at Frøken Kanin var syk.

Det er egentlig Frøken Kanin og alle verdens Frøken Kanin-er pensjonsdebatten vi har her, handler om – alle de menneskene som hver dag må gjøre disse jobbene: kjøre bussen, stå i butikken, jobbe i helsevesenet, jobbe i industrien, jobbe i byggebransjen osv. Dette er yrker der

man sliter seg ut. Vi har tall, statistikk og fakta som viser at folk som jobber i disse yrkene, dør tidligere, de har dårligere helse, og de har dårligere økonomi. Derfor er det å vedta et pensjonssystem som legger opp til at alle skal jobbe lenger, grunnleggende urettferdig fordi yrkene og yrkesbelastningen er så ulik mellom ulike samfunnsgrupper. En lege, en arkitekt og en stortingspolitiker kan uten problemer jobbe til han eller hun blir 70. Det er ikke i samme grad realiteten for en kokk eller en bussjåfør. Derfor er Rødt grunnleggende imot det vedtaket som nå ligger på bordet, om å øke aldersgrensene i folketrygden, altså å øke den generelle pensjonsalderen. Vi vil advare mot en mekanisme som legger opp til at aldersgrensene skal følge den gjennomsnittlige levealderen i befolkningen, for gjennomsnittet er i dette tilfellet ikke spesielt dekkende for veldig mange yrker.

Det er også et spørsmål om hvor meningsfulle sånne vedtak er. Ifølge Utdanningsforbundet når 0,6 pst. av barnehagelærere i Norge pensjonsalder i sitt yrke i dag. Å vedta økt pensjonsalder for denne gruppen blir som å vedta at det skal være fint vær på påskefjellet. Det er fint å gjøre det, men hvis disse gruppene ikke klarer å stå i den jobben de allerede har, hjelper det fint lite.

Feilen her ligger jo ikke i dette forliket, den ligger i pensjonsreformen fra 2011, som innebar voldsomme innsparingskutt i folks pensjoner. Den positive siden av medaljen er at staten skal spare 230 mrd. kr på pensjoner, den negative siden av det er at man har tatt 230 mrd. kr fra framtidens pensjonister.

Når det gjelder den levealdersjusteringen som kom da, som egentlig er Rødts hovedanliggende å protestere mot, lappes det nå litt på det systemet. Det er flere forbedringer i det forliket som legges fram, bl.a. sliterpensjon og en skjermingsordning – i alle fall delvis – for uføre, men helheten er likevel at man plastrer på det som er et, i våre øyne, ganske alvorlig sår i velferdsstaten.

Ett argument er at vi er nødt til å gjøre disse endringene i pensjonsreformen fordi vi i framtiden ikke har råd til folketrygden på samme nivå som tidligere. Nylig leste jeg en bok om Arbeiderparti-strategen Erik Brofoss, som utformet den norske etterkrigspolitikken. Han var finansminister, handelsminister og sentralbanksjef. Da han gikk inn for folketrygd i 1948, møtte han motstand fra Arbeiderpartiets egen finansminister, Olav Meisdalshagen. Meisdalshagen mente at Norge i 1948 ikke hadde råd til folketrygd. Det var for dyrt. Brofoss mente at Meisdalshagen ikke hadde peiling på økonomi, så han svarte at det var bra for landets økonomi at også uføre og pensjonister hadde kjøpekraft, sånn at de kunne bruke penger og holde hjulene i gang selv i dårlige tider.

Det tok lang tid før folketrygden kom, og på 1960-tallet var det Reiulf Steen som i Arbeiderpartiets sentral-

styre tok til orde for å innføre en folketrygd. Da fikk han til svar fra lederen av LO, Konrad Nordahl: Folketrygd, hvem skal betale for det – AUF, kanskje? For da, på 1960-tallet, syntes man også det virket veldig dyrt med folketrygd og dyrt med pensjon.

Jeg drar opp disse historiske eksemplene for å slå fast det åpenbare: Pensjon har alltid vært dyrt, folketrygd har alltid vært dyrt, og pensjoner vil bli dyrt også i framtiden. Det er ingen som kan benekte at våre forslag kommer med store kostnader, men til syvende og sist er politikk også et spørsmål om prioriteringer. Da er det også et spørsmål om hvorvidt man er villig til å prioritere nok ressurser og penger på å ta vare på framtidens pensjonister, eller om man går med på de store pensjonskuttene som har kommet gjennom pensjonsreformen.

Jeg tar opp forslagene Rødt har alene.

Presidenten [10:57:39]: Dermed har representanten Mímir Kristjánsson tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tuva Moflag (A) [10:57:51]: Som representanten Kristjánsson også har vært inne på selv, deltok Rødt i forhandlingene helt fram til siste slutt, og jeg tenkte jeg skulle gi representanten en anledning til å skryte litt av det representanten synes er bra med dette forliket. Hva var det som gjorde at Rødt ble sittende så lenge som de gjorde?

Mímir Kristjánsson (R) [10:58:15]: Takk for den muligheten. Det som gjorde dette vanskelig for Rødt, var egentlig to ting. Vi var motstandere av pensjonsreformen i utgangspunktet, men dette er jo ikke en behandling av pensjonsreformen. Det er ikke den som er oppe til omkamp nå. Der har representanten Øvstegård helt rett i sitt innlegg: Vi vedtar ikke levealdersjustering på Stortinget i dag. Det er vedtatt fra tidligere.

Det vi synes var positivt, var at det var flere initiativer for å prøve å lappe på de mest alvorlige utslagene av pensjonsreformen. Det ene var sliterpensjonen, som har vært et sentralt krav tidligere, også for LO og for så vidt for Rødt. Det andre var skjerming av uføre – riktignok delvis, men likevel. I tillegg har man tidligere fått på plass et litt mindre ugunstig underreguleringsregime, noe som var positivt, og man har også gjort noe med minste- og garantipensjonsnivåene – måten man regulerer dem på. Det er flere positive ting i dette, og det er det ikke noen vits i å stikke under stol. Helheten i dette er likevel slik at Rødt til slutt måtte hoppe av i svingen.

Tuva Moflag (A) [10:59:18]: Apropos det, holdt jeg på å si, vil jeg takke Kristjánsson for Peppa Gris-innleg-

get. Gledene ved å få barn hørte vi også om på «Politisk kvarter» i dag tidlig, der redningsskøyta Elias var tema.

Regulering med snitt av lønns- og prisvekst forventes å gi pensjonister økt kjøpekraft, men ikke like mye som dem som står i arbeid. Pensjonistene vil få mer, men de vil få mindre mer enn dem som står i jobb. Pensjon er inntektssikring, og da bør reguleringen handle om å sikre kjøpekraften. I dårlige tider med reallønnsnedgang vil pensjonistene skjermes i større grad enn lønnstakerne, slik vi så i fjor. Mener representanten fra Rødt virkelig at det er problematisk å regulere på den måten, når minstepensjonistene likevel får økt kjøpekraft og pensjonene stiger år for år?

Mímir Kristjánsson (R) [11:00:18]: Ja, representanten fra Rødt mener at det er problematisk å underregulere pensjoner. Realiteten er at pensjonistene, sammenlignet med lønnsinntakerne, men også sammenlignet med måten vi regulerer f.eks. uføretrygden på, vil komme dårligere ut over tid med den ordningen. Rødt og denne representanten er heller ikke trygg på at framtidens pensjonister, med de framskrivningene vi har i dag, vil ha pensjoner som er til å leve av. Allerede i dag er minstepensjonen ikke til å leve av for veldig mange. Det står til og med i Hurdalsplattformen at minstepensjonistene må få mer, at minstepensjonen skal økes. Imidlertid er de framskrivningene vi får når vi stiller spørsmål til departementet, at i framtiden vil enda flere pensjonister få utbetalinger fra folketrygden som ligger under dagens minstepensjonsnivåer, og det er det grunn til å se med stor bekymring på. Oppfordringen vår er at det bør komme et løft utenom dette forliket på de laveste pensjonsnivåene, sånn at man løfter dem opp til et sted i utgangspunktet som det i det minste går an å regulere sånn noenlunde rettferdig fra.

Presidenten [11:01:22]: Replikkordskiftet er avsluttet.

Sveinung Rotevatn (V) [11:01:42]: Arbeids- og inkluderingsministeren har understreka fleire gonger at det vi vedtek i dag, ikkje er ei sparereform. Det har ho mildt sagt heilt rett i. Det er knapt noko samfunnsområde som skal verte satsa meir på, og som skal få større utgiftsaukingar dei neste åra, enn pensjonsutgiftene. Det har for så vidt vore tilfellet i fleire år allereie, og det er ein trend som vil forsterke seg. Med dei endringane i pensjonssystemet som vert vedtekne i dag, vil utgiftene verte endå høgare. Dei vil, med forliket, verte ca. 31 mrd. kr høgare i 2060. Dersom ein kallar det for sparing og kutt, har ein eit ganske kreativt syn på økonomi.

Utfordringa er at pensjonsreforma, som jo ligg i botnen for alt dette, vart vedteken for fleire år tilbake. Så vart det sett ned eit utval som skulle sjå på korleis det har

gått, og kome med forslag til endringar som skulle sikre både den sosiale og den økonomiske berekrafta i dette. Utvalet leverte på det førstnemnde. Det vil seie at dei kom med fleire forslag til korleis ein kunne gjere dette meir sosialt berekraftig – dvs. bruke meir pengar. Dei kom ikkje med forslag til korleis ein kunne bruke mindre pengar, men det har dei for så vidt vore ærlege på.

Med det som vert vedteke no, er det i alle fall ikkje nokon tvil om at det vert meir sosialt. For eksempel er skjerminga av uføre eit viktig bidrag til det. Ein kan også seie at justeringa av grunnpensjonar, som no skal følge lønsveksten, gjer det meir sosialt, men eg vil likevel problematisere det noko, sidan ingen førebels har gjort det, for dette trur eg bør seiast også frå talarstolen. Ja, det vil gjere systemet meir sosialt, men det vil også føre til at det relativt sett vil løne seg mindre å jobbe og betale inn til systemet enn det elles ville gjort, og det vil også gjere at ein ikkje kan gå av så tidleg som ein elles ville gjort, fordi ein må tene opp til dette nivået før ein kan gå av. Så for berekrafta i systemet og arbeidsinsentiva er dette ei sak med fleire sider, for å seie det slik.

Uansett: Frå Venstres ståstad er det viktig at sjølv om vi har avvikande syn på pensjon – alle parti har jo litt ulike syn på det – er dette kanskje det området framfor noko der det trengst breie forlik som kan stå seg på tvers av stortingsperiodar og regjeringar, for det handlar om langsiktig planlegging for folk, og det handlar om berekrafta til velferdsstaten og tryggleiken inn i alderdomen.

Venstre har alltid stått i dei einigheitene og pensjonsforlika som er vedtekne breitt, og det gjer vi også i dag. Det er ikkje fordi vi er einige i alt, men fordi vi meiner at dette er noko ein kan stå i, og noko som balanserer dei ulike omsyna på ein akseptabel måte.

Eg vil særleg framheve eit par ting som har vorte bette gjennom dei forhandlingane som har vore på Stortinget, og som eg, som eg også vil leggje til, synest har vore gode og tillitsfulle mellom partia. Eg synest det er bra at regjeringa no legg vekk planane om å innføre avgangsplikkt igjen når ein kjem til særaldersgrense. Det er ei fornuftig kursjustering. Eg synest det er bra at ein no gjer det mogleg å stå lenger i jobb når ein jobbar i staten, gjennom heving av aldersgrensene der, eller avgangsplikta, rettare sagt. Det er også fornuftig.

Eg synest også det bra at ein delvis får reversert dei innstrammingane som har skjedd innan IPS, altså individuell pensjonssparing. Det burde ha vore endå rausare, spør du meg, men det kan ein jobbe med framover.

Til sist er det eit anna viktig element i denne einigheita, og det er slitarordninga. Eg trur at ho kan ha ein del positive sider ved seg, og eg trur ho er ganske godt ramma inn, men eg vil òg seie at i den kommentaren som kom frå Framstegspartiet tidlegare i debatten – det var ikkje mykje eg var einig i i det innlegget – var det eitt

poeng som i og for seg er verdt å merke seg. Det er at då ein i si tid innførte AFP, skulle det nettopp vere ei slitarordning. Det har det ikkje vorte. Det har vorte eit påslag, og det gjeld stort sett yrkesgrupper som ikkje har veldig tunge og harde jobbar, og det er i alle fall ikkje alle som har rett til dette. Då ser ein seg altså no nøydd til eigentleg å innføre det på nytt, i ny drakt, og no er det ei slitarordning. Det kan vere mykje fornuftig med det, men då bør ein kanskje også gjere seg nokre refleksjonar rundt framtida til AFP-ordninga.

Avslutningsvis vil eg seie at det er bra at den breie tilslutninga som har vore til pensjonsreforma, no har vorte endå breiare ved at partia SV og Miljøpartiet Dei Grøne no er med. Det synest eg tener dei til ære. Det tener også Stortinget til ære at ein klarer å verte einige om framleis breie forlik, om langsiktig politikk, som er viktig for folk i dette landet, og som er viktig for dei offentlege utgiftene.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:06:47]: Jeg vil starte med å takke forlikspartnerne for at vi klarte å enes på tvers av politiske standpunkter, og kanskje litt ulike primærstandpunkter, men at en med en så god og konstruktiv prosess – og takket være saksordfører Moflag også bl.a. – sørget for at dette kom godt i havn. Det tjener dette huset til ære, for mange land har problemer med å kontrollere utgiftene til pensjon, og det er mange som sliter med å gjennomføre pensjonsreformer i takt med den utviklingen vi har innen helse, og ved at vi lever lenger. I Norge har vi derimot flere ganger lykkes med å få til brede forlik, og det mener jeg er viktig.

En av de store suksessene i norsk politikk – og norsk økonomisk politikk – er at vi har klart å balansere hensynene til arbeid og finansiell bærekraft med nettopp det å sikre folk en sosial inntekt, sikre dem som ikke har hatt muligheten til å jobbe så mye som andre, for at de skal ha en anstendig pensjon.

For Kristelig Folkepartis del er det også litt historisk. Jeg husker godt tilbake til da jeg var ungdomspolitiker, da Bondevik II-regjeringa begynte å jobbe, og Stoltenberg tok over – de lange trådene i dette systemet. At Kristelig Folkeparti var med på dette, tok jeg langt på vei som en selvfølge, selv om det ikke er det i utgangspunktet. Jeg vil tro at det er sånn for flere partier. Det er viktig at en er med og tar ansvar, men også at en får noe gjennomslag for det en mener er ekstra viktig å justere på.

Det at pensjonsreformen justeres jevnlig, er også positivt, for det kan gi store utslag, og det er viktig å se hvordan det har slått ut. Siden forrige runde har en jo sett at det bl.a. har vært en del fattige eldre, som Kristelig Folkeparti synes har vært veldig problematisk, og i flere omganger valgte Kristelig Folkeparti, i ulike budsjettforhandlinger eller i regjering, å øke og prioritere, og fikk

gjennomslag for å øke pensjonen for enslige minstepensjonister, sånn at det har blitt færre fattige eldre. Jeg er glad for at dette pensjonsforliket i tillegg til å gjennomføre de nødvendige økningene i aldersgrensene omfatter en styrket årlig regulering av minstesatsene.

Så til et annet område som jeg vil framheve spesielt, og det er at uføre skjermes bedre. For Kristelig Folkeparti har det vært viktig at uføre som selvsagt ikke kan jobbe lenger, og ikke kan kompensere for levealdersjusteringer, skal skjermes i en sånn grad at de får en rimelig god alderspensjon sett opp mot arbeidsføre. Enigheten om en overgangsordning for uføre som vil gå av med alderspensjon de neste årene, er veldig viktig.

Jeg takker forlikspartnerne for godt arbeid. Jeg er glad for at vi kan samles om dette på tvers av skillelinjene, og også for at enigheten rundt pensjonsreformen faktisk er blitt større.

Statsråd Tonje Brenna [11:10:01]: Flere har vært inne på at det er stort det vi gjør i dag, og at det er stort at vi har et bredt forlik. Jeg er enig i det, men egentlig er dette forliket litt større enn akkurat oss som er her, for pensjonssystemet vårt er et forlik mellom norske arbeidsgivere, norske arbeidstakere og norske myndigheter. Det er den norske modellen på sitt aller, aller beste.

Endringene vi behandler i dag, treffer ulike deler av pensjonsregelverket vårt, og de henger sammen. De handler om å fullføre pensjonsreformen. Vi kommer nå et viktig steg nærmere et mer bærekraftig pensjonsregelverk, som sikrer den enkelte trygg og forutsigbar inntekt i alderdommen, og som samtidig stimulerer til arbeid.

Regjeringen har i Meld. St. 6 foreslått en rekke tiltak som styrker den sosiale profilen i pensjonssystemet, og et bredt flertall i komiteen støtter regjeringens forslag. Jeg er glad for at det er enighet om justeringer som sikrer både dagens yrkesaktive og at ungene våre får en god og forutsigbar alderspensjon i folketrygden. Pensjonssystemet vårt må innrettes med et langsiktig perspektiv, både for å sikre forutsigbarheten for den enkeltes pensjon og for å sikre at systemet er økonomisk og sosialt bærekraftig. Derfor har vi all grunn til å være stolte av det forliket som nå er inngått, en historisk bred avtale om hovedelementene i pensjonssystemet vårt.

I den offentlige debatten om pensjon har man i det siste kunnet få inntrykk av at regjeringens forslag handler om en hardere levealdersjustering, og at vi alle nå må jobbe mye lenger. Det er riktig at når vi lever lenger, må vi også jobbe noe lenger for å få det samme årlige pensjonsnivået, men dette er ikke noe nytt. Dette ble vedtatt i denne salen våren 2009, altså for 15 år siden. Det som er nytt, er at vi nå sørger for at aldersgrensene på trygdeytelsene følger med oppover i takt med forlenget ar-

beidsliv. Vi sørger for at de med lav opptjening får sikret fortsatt gode minstenivåer, og vi sørger for at pensjonsnivået til uføre i yngre årskull holder tritt med arbeidsføres pensjonsnivåer. Det gir rettferdighet, og det gir bedre trygghet for folk.

Pensjonsforliket innebærer at aldersgrensen i folketrygden, både for alderspensjon og andre ordninger, som sykepenger, dagpenger, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, skal øke med små skritt, i takt med økende forventet levealder. Som pensjonsutvalget formulerte det: «Økte aldersgrenser er en logisk videreføring av pensjonsreformen.» Jeg er glad for at vi nå endrer på de øvrige ytelsenes aldersgrenser, slik at dette henger bedre sammen, og at vi sørger for å ikke skape nye hull mellom det som skal gi trygghet mens du skulle vært i arbeid, og det som skal gi deg trygghet når du er blitt så godt voksen at du uansett ikke lenger skal stå i jobb.

Vi trenger at våre kloke, sterke seniorer jobber lenger. Vi trenger egentlig grunnleggende en kulturell forandring i arbeidslivet vårt som er ganske formidabel, hvor vi både gjennom pensjonssystemet og også gjennom de andre ordningene vi har, bidrar til at folk kan stå lenger i arbeid og bli verdsatt gjennom et langt liv. Med det gjeldende regelverket for minstesatsene i alderspensjonen ville det blitt stadig lavere utbetalinger hvis vi så til det gjennomsnittlige lønnsnivået i samfunnet. Derfor er jeg glad for at vi nå også får bedre regulering både av minstesatsene og av de løpende utbetalingene av pensjon.

Uføres alderspensjon har vært en uløst problemstilling etter pensjonsreformen. Komiteens flertall støtter regjeringens forslag om en bedre alderspensjon for uføre gjennom økte aldersgrenser. Det har i pensjonsforliket også blitt avtalt å styrke alderspensjonsnivået til overgangskullene, født mellom 1954 og 1962, med et skjermingstillegg i gammel opptjeningsmodell. Disse tiltakene vil sikre at uføres pensjonsnivå vil holde tritt med arbeidsføres nivå framover.

Jeg er glad for de brede enighetene på alle de viktige områdene, men jeg er også glad for at det er bestemt at man skal vurdere og evaluere dette jevnlig, for det er én ting som vil være usikkert framover, nemlig hvordan folk vil tilpasse seg systemet. Når Stortinget i dag vedtar disse endringene, går regjeringen i gang med både å utforme nødvendige lovendringer og sørge for at Nav raskt kan implementere dette, i tråd med de tidsrammene som forliket har lagt opp til, som med respekt å melde er en formidabel jobb, som jeg tar sikte på at vi kommer i mål med, i tråd med vedtakene.

Presidenten [11:15:02]: Det blir replikkordskifte.

Henrik Asheim (H) [11:15:13]: Statsråden påpekte at det er en formidabel jobb nå å omsette dette til lov-

endringer, og en av de tingene som har vært viktig – ikke for partiet Høyre, men for veldig mange av de ansatte i offentlig sektor – er å få muligheten til å jobbe lenger. Derfor har man blitt bredt enige i Stortinget nå om å øke den øvre aldersgrensen for medlemmene av Statens pensjonskasse til 72 år. Det har utløst – for så vidt veldig hyggelig, synes jeg – en helt ny rad med spørsmål, som kommer på e-post fra folk som er 67, 68 eller 69 år og lurer på: Når trer dette i kraft? Derfor lurer jeg på om statsråden kan si noe om når hun ser for seg å fremme et slikt forslag. Det er selvfølgelig et forbehold om Stortingets behandling, men ettersom dette har vært utredet og foreslått tidligere, når ser hun for seg at dette kan tre i kraft?

Statsråd Tonje Brenna [11:15:59]: Takk for et veldig godt, men risikabelt spørsmål å svare på, for noen av disse endringene er store endringer som krever store systemomlegginger, mens andre av endringene er vel egentlig mer eller mindre kulturendringer eller praksisendringer på den enkelte arbeidsplass. Derfor vil noen ting ta lengre tid og andre ting kunne gjøres raskt.

Jeg tror jeg gjør klokt i å si følgende: Vi skal få dette på plass så raskt som mulig, i tråd med Stortingets vedtak, men vi skal sørge for at det henger sammen når vi får det på plass. Det betyr at vi skal jobbe for å få dette til å tre i kraft på om lag samme tid. Intensjonen til Stortinget er vel at det skal gjelde fra 2025, hvis jeg ikke husker helt feil. Målet mitt er at vi får alt dette på plass i god tid innen da, sånn at folk får trygghet for hva som gjelder for dem. Så kommer jeg tilbake til de endringene som da må gå via Stortinget for å kunne iverksettes, med ambisjon om å holde den tidsplanen Stortinget har lagt.

Henrik Asheim (H) [11:16:55]: Takk for svaret. Jeg kan betrygge statsråden om at Stortinget kommer til å gjøre alt vi kan for at dette skal tre i kraft fra 2025 – så da samarbeider vi om det.

Et annet veldig viktig grep som blir vedtatt i dag, er at fratredelsesplikten ved særaldersgrense ikke skal gjeninnføres. Det er vi veldig glade for. Regjeringen har heller ikke foreslått å gjøre det, men siden det var et punkt i Hurdalsplattformen, var det viktig å slå dette fast.

Noe vi også har en formulering på, er at Forsvaret skal håndteres i et eget spor. Vi har tidligere fra Høyres side foreslått å oppheve denne plikten i Forsvaret. Med den sikkerhetssituasjonen vi er i nå, virker det enda merkeligere å skyve ut erfaren kompetanse i Forsvaret såpass tidlig som særaldersgrensen fører til. Mitt spørsmål til statsråden er egentlig om hun vil ta noe initiativ til å få den debatten på riktig spor, og om hun jobber for at plikten i særaldersgrensen i Forsvaret også skal fjernes.

Statsråd Tonje Brenna [11:17:49]: Jeg er enig i at vi har ansatte i Forsvaret som vi har bruk for, og som jeg er helt overbevist om også selv har et ønske om å stå i de jobbene de har, både fordi det er viktig for samfunnet, og – som representanten selv også var inne på i sitt innlegg – fordi arbeid er viktig for den enkelte. Det er en måte å ha en meningsfylt hverdag på, å bidra med den kompetansen en besitter, og føle seg nyttig både for egen del og for andres del. Når Stortinget nå har vedtatt at vi skal legge et eget løp for dette, kommer jeg til å følge opp det vedtaket.

Det er ulikt hvordan ulike deler av vår arbeidende befolkning ser på dette med særaldersgrenser. Forsvaret har hatt noen egne regler, og av respekt for både de ansatte i Forsvaret i dag og også morgendagens ansatte i Forsvaret tenker jeg at jeg følger opp det vedtaket på dertil egnet måte, og så kommer jeg tilbake igjen når vi har kommet et stykke videre i det arbeidet.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [11:18:50]: En av de sakene vi har fått flest mailer og henvendelser om i fraksjonen og i komiteen, er samordningsfellen, en konsekvens av reformen av 2011. Det gjelder folk som har stått i arbeidslivet, har kunnet gå av, men har valgt å stå lenger, for så å oppleve at de ikke får den pensjonen de var forespeilet. Er statsråden enig med undertegnede i at pensjon er å se på som en forsikring den dagen du velger å gå av med pensjon, eller rett og slett ikke lenger kan stå i jobb, og at forventningen om å få den forsikringen utbetalt bør ligge til grunn? Er det ikke slik når statsråden har sine egne forsikringer som hun betaler for, at hun også forventer å få de forsikringene til utbetaling den dagen hun har behov for dem?

Statsråd Tonje Brenna [11:19:51]: Det er statsråden enig i.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [11:19:58]: Statsråden var forleden dag, hørte jeg på nyhetssendingen, opptatt av utenforskap, og jeg deler helt og holdent hennes synspunkter om at man må få de gruppene i samfunnet som står utenfor arbeidslivet, inn i arbeidslivet. Hittil når Fremskrittspartiet har fremmet noen saker for å prøve å få dette til, har vi blitt nedstemt. Da er mitt spørsmål til statsråden: Når kan Stortinget forvente å få en sak fra statsråden som faktisk legger til grunn at man skal få flere ut i arbeidslivet?

Statsråd Tonje Brenna [11:20:30]: Nå var det litt uklart for meg hva representanten Olsen spurte om – var det når regjeringen vil legge fram saker som knytter seg til at flere skal komme i arbeid? – Det vil representanten få presentert innen representanten tar en vel fortjent sommerferie.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [11:20:46]: Da ser vi fram til det.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:21:00]: Nivåene for minstepensjon og garantipensjon ligger ganske godt under fattigdomsgrensen. Regjeringen sier i Hurdalsplattformen at de vil øke minstepensjonen. SV sier det samme. Vi har blitt enige om å øke minstepensjonen i flere budsjettforhandlinger. Nivået på minstepensjon og garantipensjon er ikke en del av denne avtalen.

Det har blitt sagt at man ikke ønsker å klatte så mye på pensjonssystemet fra det ene året til det andre. Det kan sikkert være riktig, men det har likevel blitt gjort med støtte fra de fleste partier her i denne salen, under dette flertallet og under forrige regjering også, og da særlig på minste pensjonsnivå. Ser statsråden at en årlig budsjettkontroll på pensjonene til dem som har minst, også gir en trygghet, en sikkerhetsventil, som viser at man kan ta grep for å trygge folks økonomi på kort sikt, selv om rammene står fast over lengre tid?

Statsråd Tonje Brenna [11:21:59]: Statsråden ser det representanten peker på, men jeg mener likevel at det er viktig at vi har et pensjonssystem som strekker seg over tid, som har bred oppslutning, og som er forutsigbart for den enkelte. Jeg tror det ville vært ganske farlig hvis vi fra budsjett til budsjett skulle gjort store endringer i pensjonssystemet, eller om det ble sånn at hver gang Stortinget trådte sammen for første gang etter et valg, snudde vi opp ned på hele pensjonssystemet. Det ville ikke gitt forutsigbarhet for folk, og det vil heller ikke gitt forutsigbarhet for statsfinansene, som man, lik det eller ikke, er avhengig av å ha på plass og ha orden på for å utbetale penger og pensjon til folk, slik at de får trygghet i sitt liv.

Jeg mener vi ikke skal undervurdere noe viktig, nemlig at fattigdommen i Norge nå er snudd på hodet. Nå er de yngre fattigere enn de eldre. Det tyder på at vi har et godt pensjonssystem i dag, som nå blir enda bedre med dette forliket. Men vi må gjøre mer for å inkludere flere av de unge i arbeid, for veien ut av fattigdom for de aller fleste mennesker er en jobb å gå til og et pensjonssystem som tar godt vare på dem i slutten av livet.

Mímir Kristjánsson (R) [11:23:18]: Blekket var jo knapt tørt på dette forliket før det oppsto noen uklarheter blant flere av partiene om hva de egentlig hadde vært med på å signere. Det dreier seg om denne sliterpensjonen, og om den skal komme som tillegg til eller erstatning for det som finnes av AFP i privat sektor. Der har partiet Høyre uttrykt at de selvsagt ser det slik at det skal komme som en erstatning, altså at man ikke skal få sliterpensjon på toppen av privat AFP, mens partiet SV har uttrykt at det naturligvis må komme som et tillegg.

Dette skal da utformes av partene, men en av partene i dette er jo staten. Da er mitt spørsmål rett og slett: Hvilken holdning har regjeringen i dette spørsmålet, og kan man risikere at den sliterpensjonen som nå blir vedtatt, rett og slett bare kommer som en erstatning for den AFP-en som allerede finnes i privat sektor?

Statsråd Tonje Brenna [11:24:17]: Stortinget vedtar i dag at vi skal opprette en sliterordning i folketrygden – der vi er medlemmer når vi jobber, eller er norske og bor i Norge. Hvis det representanten spør om, er hierarkiet på de ulike pensjonsordningene, og som går utenpå det ordinære pensjonssystemet gjennom AFP-ordningen f.eks., både for offentlig og privat sektor, vil folketrygdens system være over den avtalefestede pensjonen i hierarkiet.

Jeg mener likevel vi skal respektere det som står i forliket, nemlig at vi sammen med partene skal utforme detaljene i denne nye ordningen. Jeg nøyer meg med å svare det nå. Men slik jeg oppfatter det, er en sliterordning i folketrygden noe en da kan benytte seg av i kraft av å være medlem av folketrygden og aktuell for den ordningen, og vil ikke automatisk forandre de avtalefestede pensjonsordningene som finnes i tillegg. Vi får se hvordan partene uttrykker seg om dette, for det å få et pensjonssystem som henger sammen, mener jeg er enormt viktig, slik at ikke ordningene våre slår hverandre i hjel.

Presidenten [11:25:20]: Replikordskiftet er over.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Anette Trettebergstuen (A) [11:25:33]: Vi er heldige her i landet som har tradisjoner for at staten sammen med innflytelsesrike sterke parter i arbeidslivet sikrer samfunnet vårt sosialt bærekraftige reformer. Slik ble pensjonsreformen i sin tid til gjennom godt politisk håndverk og enighet, og dagens endringer likedan – i motsetning til i andre land, f.eks. Frankrike, der folk og fagforeninger tok til gatene etter å ha blitt overkjørt av politikerne, uten innflytelse på folks inntektssikring og alderdom.

Pensjon er enormt viktig for den enkeltes trygghet, for framtid, for alderdom og for samfunnet i sin helhet. Det skal sikre folk, og det skal sikre framtidig bærekraft. Det er ikke enkelt, men begge deler sikrer vi i dag gjennom justeringene som vedtas. Vi sikrer trygghet for folk – for sliterne, for de uføre, for minstepensjonistene – og vi sikrer også framtidig bærekraft. Det er viktig for de nåværende og de kommende generasjonene, eller for å si det på barne-tv-språk: for Fantorangen, som skal jobbe for framtidens generasjoner i mange år til, og for den slitne Flode, som definitivt fortjener å hvile.

Forutsigbarhet er ikke en merkelapp vi kan putte på partiene som står utenfor forliket i dag, og som holder dagens og framtidens pensjonister for narr ved å gå inn for løsninger som de verken finansierer, vil si hva koster eller kommer til å koste skattebetalingene i dag og i framtiden. Det er synd.

Anna Molberg (H) [11:27:42]: Et stort flertall vedtar i dag justeringer i dagens pensjonssystem, og dette er ingen sparereform. Denne reformen vil koste oss 30 mrd. kr mer fordi vi styrker minsteytelsene, vi skjærer uføre, og vi etablerer en sliterordning for dem som går av fem år før normert pensjonsalder. Dette er viktig for å styrke pensjonssystemets sosiale bærekraft. For å få dette til har det også vært helt nødvendig å justere aldersgrensene i pensjonssystemet, fra og med 1964-kullet. Det har en åpenbar sammenheng med at vi blir eldre og lever lenger, og da er vi nødt til å stå litt lenger i jobb for å få den samme pensjonen som vi fikk da levealderen var lavere.

Utgiftene til folketrygden er noe enhver politiker bør følge nøye med på. Ifølge beregninger fra Nav ser vi at utgiftene kan bli 100 mrd. kr høyere i 2033. Det er på størrelse med et forsvarsbudsjett. Bakgrunnen for tallene er at sykefraværet øker, at flere går på arbeidsavklaringspenger, og at befolkningen blir eldre. Det burde ikke være noen tvil om at vi er nødt til å gjøre noen felles justeringer for at framtidige generasjoner også skal få glede av den velferdsstaten vi alle her tar for gitt. Det at vi nå gradvis øker aldersgrensene, er nettopp en slik justering som innebærer ett ekstra år i arbeid hvert tiende år.

Videre er det for Høyres del gledelig å framheve at vi fikk gjennomslag for flere viktige saker i dette forliket. Plikten til å fratrukke ved oppnådd særaldersgrense gjeninnføres ikke. Dette var en viktig endring regjeringen Solberg gjennomførte for å stanse tvangspensjoneringen av arbeidstakere med særaldersgrense. Nå har det vært valgfritt om man ønsker å gå av på særaldersgrense eller ikke i noen år, og det er vi glade for at skal fortsette. Videre har Høyre fått gjennomslag for at den alminnelige aldersgrensen i staten økes fra 70 til 72 år. Det betyr at flere som ønsker det, nå lovlig kan arbeide lenger, også i staten.

For Høyre har det også vært viktig å styrke mulighetene for å spare til egen pensjon privat. Etter at den rødgrønne regjeringen kuttet i ordningen med individuell pensjonssparing, viste tallene fra Finans Norge at antall sparekonti halverte seg nærmest over natten. Nå er vi enige om å øke det årlige sparebeløpet til minst 25 000 kr, slik at man kan oppnå bedre skattefordeler ved å spare til egen pensjon.

Til slutt vil jeg trekke fram enigheten om et bedret informasjonsarbeid om pensjon. Jeg tror mer eller min-

dre alle finner pensjonssystemet vårt komplisert, og det er vanskelig å forutberegne sin egen pensjonsutbetaling. Nå skal arbeids og velferdsetaten i større grad hjelpe den enkelte med nettopp dette. Da er det kanskje håp om at flere av oss blir litt klokere når det gjelder beregning av egen pensjon.

Ingrid Fiskaa hadde her overteke presidentplassen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:30:56]: Jeg vil kort orientere om den såkalte samordningsfella og Senterpartiets standpunkt.

Samordning av folketrygdens alderspensjon og offentlige tjenstepensjoner for ansatte født før 1963 betyr at når den offentlig ansatte arbeider utover 67 år pluss, samordnes tjenstepensjonen med en beregnet folketrygdpensjon, sjøl om vedkommendes utbetalte alderspensjon fra folketrygden er langt lavere. Systemet innebærer stadig redusert tjenstepensjon dess lenger en står i offentlig jobb. Dette er en felle fordi mange offentlig ansatte ikke har vært klar over dette. En stolte på uttalelser fra politiske ledere, statsministere, om at pensjonssystemet økonomisk skulle stimulere til å stå lenger i arbeid.

Samordningsfella har rammet vanlige offentlig ansatte, som gravemaskinførere, kontormedarbeidere, sjukepleiere, sosionomer, leger, tannleger, lærere, prester og professorer. De har fått opptil 230 000 kr i lavere årlig tjenstepensjon enn det de ville fått ved pensjonssystemet før 2011.

Svært mange blir fortvilet når en slutter i jobben og oppdager konsekvensene med en langt lavere pensjon enn det en hadde forutsatt å leve av resten av livet. Samordningsfella omfatter folk som er født fra 1944 til 1962. Aldersgruppene 1944–1953 blir hardest rammet. Ved en årslønn på 6 G, om lag 700 000 kr, vil tapet i tjenstepensjonen over livsløpet bli 2,15 mill. kr hvis en slutter i jobben ved 72 år. Ved avgang 70 år blir tapet 1,2 mill. kr.

Senterpartiets stortingsgruppe har siden 2018 arbeidet for å oppheve samordningsfella og dermed også få rettet opp den uretten for de mange som allerede er rammet. Det er et faktum at om lag 10 000 personer som i staten har en pensjonsavtale med Statens pensjonskasse, er rammet. Det er et anslag på at også 10 000 personer i kommunene som er medlem i Kommunal Landspensjonskasse, KLP, er rammet.

Norge har knapphet på arbeidskraft. Konsekvensen av samordningsfella er at vi nøkternt kan ha mistet 20 000 årsverks arbeidsinnsats i offentlig sektor, stat og kommune. Dette innebærer et stort samfunnsøkonomisk tap. Samordningsfella er for øvrig direkte i konflikt med økning av aldersgrensa fra 70 til 72 år i staten.

Fortsatt går folk i samordningsfella. Andre slutter klokkelig i det offentlige. Helsepersonell ansettes i bemanningsbyråer og utfører arbeid hos en privat arbeidsgiver og blir dermed ikke rammet.

Senterpartiet går inn for at alle offentlig ansatte født 1944–1962 med full opptjening og uttak av alderspensjon fra folketrygden ved 67 år pluss sjølsagt skal få innfridd bruttogarantien på minst 66 pst. i årlig samlet pensjon, også når en arbeider etter 67 år. Vi viser til tidligere representantforslag 141 L for 2019–2020 og beklager at vi i Senterpartiet ikke har nådd fram ved regjeringas behandling av saken.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [11:34:13]: Når man hører Arbeiderpartiet snakke om pensjon, kan det høres ut som om høyere pensjonsalder eller at man får mindre i pensjon, nærmest er uunngåelig, som om det liksom er tyngdekraften som jobber sånn, og at det er noe som skjer uansett, og at dette bare er en slags teknisk justering av pensjonsreformen fra 2011, som alle egentlig var enige om. Det er historiefortellingen.

For Fremskrittspartiet handler dette om reelle prioriteringer. Vi er opptatt av at pensjonistene skal ha en verdig alderdom og en pensjon det går an å leve av, som er over fattigdomsgrensen. Derfor har vi redusert avkortingene for gifte og samboende pensjonister, økt minstepensjonen, osv., og levert inn mange forslag for å bedre kårene til landets pensjonister.

Representanten Kristjansson hadde en litt morsom sammenligning med Peppa Gris. I likhet med Kristjansson har jeg sett min gode andel Peppa Gris, men det passer ikke med den virkelige verden, for verken Peppa eller Georg må jobbe til de er 72 år, bestemor og bestefar får ikke avkortet sin pensjon, og de har heller ikke gått i den såkalte samordningsfellen. Humoristisk sagt kunne man si at man skulle ønske det var som i Peppa Gris, men det er dessverre ikke det. I dag er det sånn at mange tusen pensjonister taper på å jobbe lenger dersom de jobber i det offentlige. Man taper pensjon jo lenger man jobber, i motsetning til det man trodde skulle være sant, at en nemlig får mer i pensjon.

Da har man gått i den såkalte samordningsfellen. Når man tar pensjonen din fordi du jobber lenger og bidrar mer enn det som egentlig er forventet, er det en felle du selv har gått i. Jeg må innrømme at første gang jeg hørte om denne fellen, trodde jeg ikke det var riktig, for det høres ut som en tragikomisk variant av Alf Prøysens bakvendtland, der alt kan gå an.

For å ordne opp i det har Fremskrittspartiet levert inn et forslag i dag om å kompensere de som har gått i den fellen. Det burde bare være rett og rimelig, for vi sier alle sammen at vi ønsker at man skal jobbe lenger, stå lenger i arbeid, og da må man helt åpenbart fjerne noen

av de økonomiske ulempene veldig mange har med å jobbe lenger, som de i dag har, og som et flertall i Stortinget i dag ønsker at skal fortsette.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [11:37:23]: Noe av det som ofte er det mest gledelige når vi i komiteene er på utenlandsreiser, er å kjenne på den følelsen at vi er så heldige at vi har Stortinget i Norge, og hvordan det demokratiske systemet vårt kan lage forlik som står seg over tid, i sånne saker som pensjon.

Finanskomiteen var i Storbritannia i forrige uke, og da lærte vi bl.a. om et system som ikke fungerer så godt som her hjemme, hvor man ikke klarer å snakke sammen på tvers av de største partiene og på tvers av blokkene. Min påstand er at det av flere grunner er vanskelig for Storbritannia å skulle få til tilsvarende som det vi gjør i dag, bl.a. på tvers av Arbeiderpartiet og Høyre, og med så mange partier som støtter opp om hovedtrekkene for en langsiktig, klok pensjonspolitik.

Da vi var i London, besøkte vi også Statens pensjonsfond utland. Det er jo også en del av denne pakken og en del av den klokskapen som gjør at vi kan skape trygghet for folk over tid. I 1996 ble det første innskuddet i oljefondet satt inn av tidligere finansminister Sigbjørn Johnsen fra Hedmark, nå Innlandet. Etter at Sigbjørn var ferdig som aktiv politiker, har han også bidratt i partiarbeidet. Det han er veldig opptatt av, er nettopp generasjonskontrakten. Vi må sørge for at den godt voksne befolkningen, som har masse erfaring i arbeidslivet, er i kontakt med ungdommen vår, og at vi kan jobbe sammen som lag og på tvers av aldersgrupper.

Jeg tror i likhet med statsråd Brenna at dagen i dag inneholder noen viktige mindre justeringer, for det er det det egentlig er snakk om i politikken og det vi vedtar. Likevel peker den først og fremst i retning av en kulturell forandring som er veldig viktig, og den innebærer følgende: Med dagen i dag sier vi at den eldre garde og våre mest erfarne i arbeidslivet har så mye viktig kompetanse som arbeidslivet trenger i dag, og som vi må videreføre i morgen. Jeg er helt overbevist om at en av de store oppgavene vi i kommende år har foran oss, er å sette mange av de mest erfarne folkene våre i en lang rekke bransjer i kontakt med yngre folk, lærlinger, og at det er en viktig ressurs for å bidra til at den erfaringen overføres til neste generasjon.

Et godt eksempel som sosialdemokraten Mattias Tesfaye i Danmark bruker på det, er hvordan Stradivarius' fiolin, som ble den beste fiolinen som noen gang er laget i verden, ikke kan produseres i dag fordi den kunnskapen ikke ble overført i god nok grad til neste generasjon. Det er et bilde som viser hvor verdifulle våre erfarne folk i arbeidslivet og næringslivet er, og den kulturelle biten er viktig ved dagens vedtak. Vi har knapphet på arbeidskraft, og vi trenger alle med lengst mulig.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [11:40:39]: Da statsråden var på talerstolen, brukte hun ord som at det er en stor dag, og at det er til å være stolt av. Jeg er sannelig ikke sikker på at de som fortsatt skal rammes av samordningen, synes at det er en stor dag, og at det er noe å være stolt av. Jeg tror ei heller at de som ikke er i stand til å stå i yrkeslivet, synes at det er noe å være stolt av, eller at det er en stor dag, at de bare får to tredjedels skjerming. Jeg tror ikke det. Jeg tror faktisk de føler at dette er et svik av velferdsstaten.

Så sa statsråden at flere må stå lenger i arbeid, bl.a. i den eldre generasjonen. Ja, jeg er sikker på at de som i dag er klar over samordningsfellen, velger å ikke stå lenger i jobb. De velger å gå av når de skal gå av, og noen av dem velger kreative løsninger, som enkeltmannsforetak, for å sørge for at de ikke blir rammet fordi de står lenger i jobb.

Flere av partiene som har vært på talerstolen, har ment at det var nødvendig med endringer i den reformen de selv var med på i 2011 fordi de har sett at det de var med på i 2011, ble feil.

Skjerming har vært et tema. Underreguleringen er et annet tema som har endret seg, selvfølgelig over tid, ved at man nå egentlig har fjernet den, men man vil fortsatt oppleve at det vil bli en underregulering i framtiden dersom man velger den løsningen som ligger til grunn.

De siste ti årene har altså norske pensjonister vært underregulert med 61 mrd. kr, samtidig som flertallet som står bak reformen, har bevilget 376 mrd. kr til bistandsbudsjettet. Det er altså norske pensjonister som har vært med og tatt den regningen.

Og så var spørsmålet: Hva koster Fremskrittspartiets løsninger? Ja, det har vært skissert og løftet gjentatte ganger hva som ligger i meldingen. Vi har også sagt at vi ser for oss at flere må ut i arbeidslivet. Vi tror at dersom vi får inn flere av dem som står utenfor, de gruppene av innvandrere som står utenfor yrkeslivet, som også statsråden er opptatt av, er det flere titalls milliarder å hente. Ved å få unge uføre som i dag står utenfor, inn i arbeidslivet, kan man få flere titalls milliarder inn.

I sum tror vi at dette kommer til å bære seg meget bra i framtiden. Det er faktisk sånn at verdiene i Statens pensjonsfond utland er langt over forpliktelsene i alderspensjonen. Det er realiteten, og i sum er dette fullt ut håndterbart for oss. Det er nok en gang slik, selv om noen mener det er kreativt, at det er en sparereform man legger opp til.

Mahmoud Farahmand (H) [11:43:45]: La meg starte med å gratulere komiteen med et bredt forlik som er sosialt bærekraftig.

Samtlige utredninger som har sett på norsk økonomi de foregående årene, påpeker noen utfordringer for

oss. En av dem er forholdet mellom antall arbeidstakere og antall pensjonister i framtiden. Det er en utfordring vi må ta på alvor, og det gjelder aller mest for å beholde kompetent arbeidskraft i arbeidslivet vårt, slik at både offentlig sektor og næringslivet kan dra nytte av den. Det er noe som glemmes når man står i denne debatten, føler jeg. Vi ser effekten av det allerede nå. Det er mangel på arbeidskraft både i offentlig sektor og i privat næringsliv. Det blir dermed et selvstendig poeng å sørge for at de som kan bli i jobb, blir i jobb, og belønnes for det i den perioden de står i jobb.

Det framsettes noen uttalelser her som for meg nærmest virker å være løsrevet fra den virkeligheten vi lever i. Det kan hende at for noen tiår siden sto folk i de samme jobbene hele livet ut, men det gjør man ikke lenger. Folk bytter jobb ofte i løpet av yrkeskarrieren. Bilopprettere blir takstmenn og takstkvinner i bedrifter. Sykepleiere går inn og ut av sykepleieryrket. Soldater og offiserer går inn og ut av Forsvaret. Noen er i Forsvaret til de er 40 år, forlater Forsvaret og kommer tilbake på et senere tidspunkt. Det samme gjelder politiet. Det samme gjelder mange andre yrkesgrupper. Det er ikke sånn at folk har et statisk liv i samme yrke, og dermed blir noen av de begrepene som brukes her, ganske overdrevet.

Så vil jeg ta for meg en annen sak. Det er flere som har snakket om Statens pensjonsfond utland og hvor stort det er i dag – 17 000 mrd. kr. Det er nok sant. Statens pensjonsfond utland er på 17 000 mrd. kr, men her ligger det en betydelig risiko. Deler av den risikoen er bundet opp mot kronekursen. Hvis kronekursen normaliserer seg, er det allerede der et 20 pst. fall i verdien av Statens pensjonsfond utland, SPU. En annen del av dette er eventuelt global økonomisk uro, som kanskje vil medføre et ytterligere fall. De 17 000 mrd. kr kan i løpet av en eller to uker reduseres med 40–50 pst. Det er ikke sånn at disse verdiene er så store uansett hva som skjer. Som representanten Sandtrøen nevnte, er det i tillegg slik at vi har et ansvar for framtidige generasjoner, og det er det som er hensikten med SPU – ikke bare at vi og våre barn skal ha glede av det, men også våre barnebarn, oldebarn og framtidige generasjoner. Det er det ansvaret vi har.

Helt til slutt må jeg si at jeg ble veldig glad for at representanten Molberg nevnte at også jeg kan finne ut hva pensjonen min blir en gang i framtiden. Det satte jeg veldig stor pris på.

Tuva Moflag (A) [11:46:43]: Pensjon er prioriteringer, sier Fremskrittspartiet. Vel, det er jo prioriteringer som Fremskrittspartiet ikke tar.

I dag er det syv partier som tar ansvar for å gjøre pensjon både sosialt og økonomisk bærekraftig, og så er det andre partier som benytter seg av det økonomiske

handlingsrommet som pensjonsreformen har skapt. Pensjon konkurrerer med absolutt alle andre formål på statsbudsjettet. Folketrygden er den største posten på statsbudsjettet. Det handler om pensjon, men også om sosiale ytelser, som dagpenger, sykepenger og arbeidsavklaringspenger. Med de endringene vi gjør her i dag, beholder man retten til disse ytelsene lenger, i takt med forventningen om å stå lenger i arbeid.

Peppa Gris har vært nevnt mange ganger under denne debatten, men jeg har lyst til å trekke fram en annen gris, nemlig sparegrisen Statens pensjonsfond utland. Det virker som man tenker at denne sparegrisen ikke brukes i dag i det hele tatt. Tvert imot: Det brukes jo inntekter fra oljefondet inn i statsbudsjettet hvert eneste år. Det er ikke slik at dette bare brukes til å finansiere pensjoner, det brukes som en finansieringskilde inn i statsbudsjettet. Det som er så fantastisk med SPU – oljefondet, Statens pensjonsfond utland – er at vi har tatt en fossil kilde og gjort den om til en evigvarende finansieringskilde inn i statsbudsjettet. Det er det som virkelig ivaretar generasjonsperspektivet, og det er noe vi kan være stolte av.

Jeg tror ikke det er så mange flere igjen på talerlisten, så jeg drister meg til å takke for debatten og nok en gang takke forlikspartnerne for det vi har kommet fram til.

Presidenten [11:48:47]: Det er førebels éin talar igjen på talarlista, og det er representanten Mímir Kristjánsson frá Raudt.

Mímir Kristjánsson (R) [11:48:55]: Først må jeg beklage til saksordføreren for at jeg snek meg inn på slutten her og ødela for muligheten til å takke for debatten. Men det er to momenter som jeg synes er nødvendig å ha med.

Det første handler om denne samordningsfellen som flere har vært inne på. Samordningsfellen er en merkelig og urettferdig ordning som i praksis innebærer at folk taper pensjon hvis de står lenger i arbeid. Det er altså snakk om offentlig ansatte i stat, kommune og andre steder som rett og slett taper i sine utbetalinger hvis de blir stående lenger i arbeid. Det er åpenbart for alle som kjenner saken, at denne mekanismen ikke har vært kjent i tilstrekkelig grad for dem det gjelder. Det er i seg selv et demokratisk problem at de menneskene som blir rammet av samordningsfellen – og det er riktig som flere har vært inne på, det er ikke en felle de har gått i selv, det er noe som har blitt innført over hodene deres – ikke har vært kjent med hvilke regler som gjør seg gjeldende. Det er i seg selv et problem. Det er merkelig at det ikke skal være mulig å rydde opp i hele denne samordningsfellen på tross av at det, så vidt jeg er kjent med, er full enighet om at disse utslagene er gale. Meg bekjent er det ingen partier her som

står inne for samordningsfellen, i den forstand at de mener det er bra at det skal være på den måten. Likevel har man altså med skiftende regjeringer og skiftende stortingsflertall ikke klart å rydde opp i det. Og det er det all grunn til å forstå at folk er forbannet over.

Så vil jeg komme med en liten advarsel knyttet til pensjonsreformen, for det som skjer i Norge framover, er to ting: For det første blir vi veldig mange flere eldre, og for det andre blir Norge veldig mye rikere. Ifølge perspektivmeldingen skal en vanlig familie i Norge være 60 pst. rikere i 2060. Med andre ord er det all grunn til å tro at man kommer til å bruke enormt mye penger på eldre mennesker i framtiden. Vi kommer som samfunn til å spare til pensjon uansett hva vi vedtar i denne salen, for et så rikt land vil selvfølgelig ikke godta at de eldre blir liggende på sotteseng. Det som da skjer med pensjonsreformen, er at man privatiserer deler av ansvaret for alderdommen fra et fellesskapsprosjekt – selvfølgelig finnes det ennå en folketrygd i bunnen, men den er mindre framtredd enn den var før reformen – til et individuelt ansvar for å legge av penger og spare til pensjon på egen hånd. Det betyr nødvendigvis ikke at samfunnet som sådant vil bruke mindre ressurser og penger på pensjon, selv om det ser penere ut i statens budsjetter. Det som det betyr, er at det blir en urettferdighet i hvem som har muligheten til å spare til egne pensjoner. Vi vet at noen pensjonister etter pensjonsreformen vil komme bedre ut enn før, mens mange dessverre ikke vil det, og det er urettferdig.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:52:15]: Siden vi først kludret til rekkefølgen for saksordføreren takk, måtte jeg også bidra.

Det er noen ting i denne debatten som ikke har fått så mye oppmerksomhet, men som burde få det. Det dreier seg om denne konkrete debatten i Stortinget, men også om debatten om pensjon generelt. Hvis det er sånn at man ønsker at folk skal arbeide lenger, i tråd med økt forventet gjennomsnittlig levealder, har vi i mange år nå – og mye – diskutert pensjonssystemet som et virkemiddel for å oppnå det. Det er vi i SV grunnleggende kritiske til, bl.a. fordi vi mener at det er en litt feil debatt. Hvis vi skal sørge for at folk kan jobbe lenger, må vi først og fremst gjøre noe med arbeidslivet, for vi står allerede i dag i en situasjon hvor mennesker blir slitt ut i arbeidslivet, og hvor arbeidsgivere ikke tar ansvaret sitt gjennom å tilrettelegge, redusere belastningen og sørge for at folk som egentlig kan arbeide og ønsker å arbeide, får anledning til det. Derfor er jeg glad for at vi nå i denne avtalen i det minste tar opp det og sier at det også skal settes i gang et arbeid for å redusere belastningen og for å tilrettelegge mer. Der har SV tydelige synspunkter på hva et sånt arbeid bør inkludere. Vi har allerede i dag jobbet mye med det, men vi

ser at det ikke når igjennom. Jeg tror at vi er nødt til å være langt tydeligere på pliktene arbeidsgiver har for faktisk å levere på tilrettelegging og redusert belastning i arbeidslivet. Vi er også nødt til å være langt tydeligere på hva slags verktøy de tillitsvalgte skal ha til å kreve tilrettelegging på de konkrete arbeidsplassene. Det vil være en viktig jobb videre framover.

Vi behandler også to andre saker, som vi har hørt litt om, i tillegg til Meld St. 6 for 2023–2024. Samordning har vi allerede hørt mye om. Der støtter SV et lovforslag som handler om å lukke den fellen nå framover, og så vurderer vi det forslaget som Fremskrittspartiet fremmet som et løst forslag nå på tampen.

Vi behandler også en sak om offentlig AFP. Der skal vi etablere og få på plass en ny ordning etter mønster av AFP i privat sektor. Det var avtalen mellom staten og partene. Likevel ser vi at det kopieres inn en del regler som er utfordrende for arbeidsfolk. LO er tydelig i sin respons i den saken. De ser forslag fra regjeringen som ikke er omtalt i avtalen, bl.a. et nytt hull i AFP-ordningen om ansiennitetsberegning. De er overrasket over det og svært kritiske. Det synet deler SV, og derfor fremmer vi også et forslag om det i dag.

Presidenten [11:55:08]: Fleire har ikkje bedt om ordet til sakene nr. 1–3.

Sak nr. 4 [11:55:16]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Parat og NHO Luftfart/CHC Helikopter Service AS vedrørende opprettelse av tariffavtale for piloter i CHC Helikopter Service AS (Innst. 238 L (2023–2024), jf. Prop. 50 L (2023–2024))

Anette Trettebergstuen (A) [11:55:50] (ordfører for saken): Vi skal i dag også behandle en sak om å sende arbeidstvisten mellom Parat og NHO Luftfart/CHC Helikopter Service AS til Rikslønnsnemnda. Tvisten dreier seg om opprettelse av tariffavtale for helikopterpilotene, og komiteen innstiller nettopp på at tvisten overføres til Rikslønnsnemnda grunnet hensynet til liv og helse, og at det i mellomtiden, fram til en løsning er klar, er forbudt med arbeidsstans for å løse tvisten.

Presidenten [11:56:26]: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [11:56:34]

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i foretakslovgivningen mv. (utlevering av fødsels- og d-nummer, registrering av enkeltpersonforetak, krav til

foretaksnavn, retningslinjer for godtgjørelse mv.) (Innst. 236 L (2023–2024), jf. Prop. 41 L (2023–2024))

Willfred Nordlund (Sp) [11:57:09] (komiteens leder): Saken som her blir fremmet, er en lovproposisjon som samler opp en rekke endringer i foretakslovgivningen, her brukt som et samlebegrep om selskapslovgivningen, registerlovgivningen og andre tilknyttede lover som i hovedsak har det til felles at de legger bedre til rette for digitale løsninger og digitale tjenester i offentlig sektor.

Forslagene i proposisjonen skal bidra til at offentlig sektor blir mer teknologinøytral, og at vi bedre kan utnytte potensialet som ligger i digitalisering for å lage brukervennlige tjenester og forenkle hverdagen til norske foretak. Blant de konkrete forslagene som proposisjonen omfatter, er forslag knyttet til utlevering av fødselsnummer og d-nummer fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, forslag til endringer i reglene om registrering av enkeltpersonforetak i Foretaksregisteret, forslag om endringer i foretaksnavneloven, forslag til nye krav til stiftelsers navn, endring i foretaksregisterloven og i enhetsregisterloven for å gjøre lovteksten teknologinøytral. Det vil også i den sammenheng bli rettet opp en feil i allmennaksjeloven § 5-10.

Tilråding om å vedta loven i tråd med departementets forslag fremmes av en samlet komité.

Stortinget mottok 14. februar et retdebrev fra Nærings- og fiskeridepartementet som omhandler forslag til endringer i allmennaksjeloven § 6-16 a andre ledd første punktum. Det heter følgende i departementets opprinnelige forslag til lovproposisjon:

«Styret skal utarbeide retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til de enkelte medlemmene av styret, bedriftsforsamlingen og andre valgte selskapsorganer, daglig leder og andre ledende personer.»

Ved en inkurie har departementet tatt også «andre valgte selskapsorganer» inn i lovteksten. Det har ikke vært meningen fra departementets side, og Nærings- og fiskeridepartementet har derfor bedt om at «og andre valgte selskapsorganer» strykes. Den korrekte ordlyden skal etter dette være:

«Styret skal utarbeide retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til de enkelte medlemmene av styret og bedriftsforsamlingen, daglig leder og andre ledende personer.»

Dette retdebrevet fra departementet har beklageligvis ikke kommet næringskomiteen i hende, på grunn av en inkurie i interne systemer i Stortinget, før etter at innstillingen var avgitt 14. mars. Jeg vil derfor på vegne av komiteen i dag fremme et løst forslag i tråd med departementets anbefaling om at allmennaksjeloven § 6-16 a andre ledd første punktum blir endret til som sitert.

Med dette anser jeg forslaget tatt opp, og det er en samlet komité som står bak forslaget.

Presidenten [11:59:54]: Representanten Willfred Nordlund har teke opp det forslaget han refererte.

Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [12:00:03]

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Kari Elisabeth Kaski om fritak for skatt på egenprodusert strøm til eget forbruk (Innst. 222 S (2023–2024), jf. Dokument 8:68 S (2023–2024))

Presidenten [12:00:21]: Etter ønske frå finanskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – bli gjeve høve til replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får òg ei taletid på inn-til 3 minutt.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [12:00:58] (ordfører for saken): I dag behandler vi en sak der det er bred enighet i komiteen. Det uttrykkes også i forslaget til vedtak, som samtlige partier står bak, som lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om særregler som gir et skattefritak for salg av overskuddsstrøm fra private boliger.»

Vi ønsker mer produksjon av elektrisk energi i Norge. En av de minst konfliktfylte måtene å produsere strøm på er fra solenergi. Dette er nok også en av grunnene til at det er så bred enighet om å støtte opp om representantforslaget fra SV om fritak for skatt på egenprodusert strøm til eget forbruk. Komiteen ser det som positivt at folk skal kunne bruke egne hjem til å produsere mer strøm. I dag gjør vi det litt mer gunstig å gjøre nettopp dette. Innstillingen i saken kan også ses i lys av at Stortinget har vedtatt et mål om å øke produksjonen av ny solenergi med 8 TWh innen 2030. Skal det kunne produseres mer solenergi, må det legges til rette for dette, også gjennom skattesystemet.

Finansministeren signaliserte på vegne av regjeringen en positiv holdning til initiativet. Statsråden uttrykte i sitt brev til komiteen forståelse for ønsket om skatteregler som skaper forutsigbarhet med hensyn til rammebetingelser. Finansministeren slo i brevet fast følgende:

«Jeg tar sikte på å vurdere en særregel for beskatning av salg av overskuddsstrøm for private boligeiere i sammenheng med statsbudsjettet for 2025.»

Komiteen viser i innstillingen til at et godt skattesystem må bygges på brede skattegrunnlag. Utgangspunktet i skatteloven er, som også finansministeren viste til i sitt brev, at enhver fordel vunnet med arbeid, kapital eller virksomhet er en skattepliktig inntekt. Som komiteen viser til, må unntak fra dette være godt begrunnet og avgrenset på en klok måte. En samlet komité har vurdert at det i denne saken er gode argumenter for å gi et slikt skattefritak. En samlet komité slutter seg gjennom innstillingen til finansministerens vurderinger, slik at vi sikrer et skattefritak for salg av overskuddsstrøm fra private boliger.

Bjørnar Skjæran (A) [12:03:25]: Jeg vil benytte anledningen til å takke saksordføreren for godt utført arbeid og hele komiteen for godt samarbeid om denne saken.

I Norge trenger vi mer fornybar energi, både for å nå klimamålene våre og samtidig for å sikre at ren og rimelig kraft også i framtiden er et konkurransefortrinn for norsk industri og næringsliv og et gode for norske husholdninger.

I denne situasjonen trengs alle gode krefter for å sikre størst mulig produksjon av ny fornybar kraft. Derfor ønsker Arbeiderpartiet å forenkle og sørge for at det blir mer attraktivt for privathusholdninger å investere i solenergi på boligen sin. Energipolitikken blir bedre når folk opplever at de kan ta klimavennlige valg i sin hverdag. Det betyr noe at mange kan bidra til økt produksjon av kraft, som vi trenger mer av.

I tillegg til at dette vil bidra til økt kraftproduksjon, vil det også kunne bidra til mindre press på kraftnettet ved at den strømmen som produseres, i all hovedsak vil produseres der den forbrukes.

Finansministeren har i brev til komiteen markert tydelig at regjeringen ønsker en god prosess som både sikrer at vi når målene våre, gir forutsigbarhet og enkle løsninger for folk og et regelverk rundt dette som kan stå seg over tid. At en samlet komité gjennom innstillingen slutter seg til finansministerens vurderinger, er etter mitt syn et godt grunnlag for det videre arbeidet med disse sakene.

Hilde Marie Gaebpie Danielsen (SV) [12:05:21]: (Representanten synger)

Sol, sol, kom igjen

Solen er min beste venn

Økt satsing på solenergi er svært viktig i kampen mot klimakrisen. Norge har stort potensial for solenergi, og SV har fått gjennomslag for en kraftig satsing på dette i budsjettforhandlingene med regjeringen. Vi ønsker å teppelegge landets tak med solenergi. Da får vi produsert mye ny fornybar kraft, og folk vil få lavere strømregninger.

Noen ganger kommer det imidlertid skyer på himmelen som skygger for denne satsingen, som da det før jul ble klart at Skattedirektoratet ville begynne å kreve inn skatt når privatpersoner som har solceller på taket sitt, selger strøm ute på nettet. Har man solceller på taket, vil man sannsynligvis i visse perioder produsere mer strøm enn man klarer å bruke akkurat der og da, og da selger man overskuddet ute på nettet, slik at andre kan få brukt det. Nyhetene om at overskuddsstrømmen skulle skattlegges, slo ned som en bombe og førte til bråbrems i utbyggingen av solceller på folks tak.

De fleste som har solceller, vil over året produsere mindre enn de selv bruker i løpet av et år. Derfor mener vi at det blir feil å skattlegge dem som totalt sett produserer mindre solenergi enn de selv bruker i løpet av et år. Derfor fremmer SV dette forslaget, og vi er svært glade for at det nå er en samlet komité som stiller seg bak å be regjeringen komme med forslag til særregler som gjør at man slipper denne skatten på sola.

Vi er også glade for at finansministeren for litt siden tydelig signaliserte at det ikke skal kreves inn skatt for solstrømmen før han får sett på saken og kommet med forslag til nye regler.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [12:07:25]: Det var noen representanter her som mente at også jeg burde synge, men jeg skal ikke gjøre det – det synes jeg det får være gode stortingsrepresentanter som driver med.

Jeg vil si at vi støtter intensjonene i dette forslaget. Her har vi et felles engasjement for å se på hvordan vi kan klare å få montert mest mulig solceller rundt på norske tak og produsert mest mulig lokal strøm. Det er egentlig det denne debatten også har handlet om.

Vi må se på hva slags særregler man kan ha for nettopp de inntektene som kommer fra solkraft. For de fleste er det veldig små inntekter, hvorav hovedinntekten jo er det man bruker selv, men det kan være noen overskuddsinntekter. Det er egentlig det komiteen legger opp til at man kan se på, og det skal vi se på og ramme inn. Det er også naturlig at vi sender det på høring med ulike mulige forslag for å skape forutsigbarhet og trygghet for de som ønsker å montere solceller til privat bruk, så det kommer vi til å gjøre.

Det som også har blitt nevnt av representanten fra SV – som hadde en sangstemme og turte å bruke den – og som vi har vært klare på, er at de som har hatt inntekter i senere år, ikke blir beskattet av det, noe også skatteetaten klargjorde. Det er sannsynligvis veldig små summer, men det har også skapt usikkerhet hos en del enkeltpersoner.

Dette er litt nyskapende, for vi må se på hvordan vi skal klare å ramme inn dette på en trygg og god måte, sånn at det ikke blir for byråkratisk, men at det blir for-

utsigbart og trygt, og at man kan montere solceller rundt på norske tak.

Så takk for det, og så ønsker jeg god påske.

Presidenten [12:09:08]: Takk for det.

Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 6.

Alle sakene på dagens kart er dermed ferdig behandla, og det vil no bli ringt til votering.

Votering

Presidenten [12:19:10]: Stortinget går då til votering og startar med å votera over resterande saker frå Stortingets møte 19. mars, dagsorden nr. 61.

Votering i sak nr. 8, debattert 19. mars 2024

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, Sveinung Rotevatn, Guri Melby, Alfred Jens Bjørlo og Ingvild Wettrhus Thorsvik om vern av naturskog og gammelskog (Innst. 229 S (2023–2024), jf. Dokument 8:63 S (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det sett fram fem forslag. Det er

- forslaga nr. 1–4, frå Une Bastholm på vegner av Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne
 - forslag nr. 5, frå Ola Elvestuen på vegner av Venstre
- Det blir votert over forslag nr. 5, frå Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart forby all hogst av gjenværende gammelskog/naturskog i Norge, kartlegge all gammelskog/naturskog innen 2025 og sørge for at all gammelskog/naturskog i Norge formelt vernes innen 2030. Definisjonen av gammelskog/naturskog som legges til grunn må tilsvare EUs Commission Guidelines for Defining Mapping, Monitoring and Strictly Protecting EU Primary and Old-Growth Forests.»

Votering:

Forslaget frå Venstre blei med 93 mot 4 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.19.44)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 4, frå Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart forby all flatehogst av gjenværende naturskog i Norge, definert som skog som ikke har vært flatehogd, og sørge for at de viktigste naturskogene for biologisk mangfold formelt vernes innen 2030.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne blei med 84 mot 14 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.20.01)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 1–3, frå Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med skogsektoren for å etablere et system for å forhindre hogst i verdifull naturskog, mens kartleggingen av naturskog pågår.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer og endre forskrifter for å innføre søknadspålegg for all flatehogst, slik at denne kan vurderes etter naturmangfoldloven kapittel II.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i den varslede nasjonale handlingsplanen for naturen legge frem tiltak som sikrer at forvaltningen av minst 30 pst. av norsk skog skjer i samsvar med Kunming-Montreal-avtalens mål om effektiv bevaring av minst 30 pst. av norsk skognatur.»

Venstre har varsla subsidiær støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne blei med 80 mot 18 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.20.23)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Dokument 8:63 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, Sveinung Rotevatn, Guri Melby, Alfred Jens Bjørlo og Ingvild Wethrus Thorsvik om vern av naturskog og gammel-skog – vedtas ikke.

Presidenten: Venstre har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 92 mot 4 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.20.55)

V o t e r i n g i s a k n r. 9, d e b a t t e r t 19. m a r s 2024

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og Rasmus Hansson om å stenge ned oljefeltene Brage, Statfjord, Ula og Draugen (Innst. 214 S (2023–2024), jf. Dokument 8:58 S (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det sett fram seks forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Hilde Marie Gaebpie Danielsen på vegner av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne
- forslag nr. 2, frå Sofie Marhaug på vegner av Raudt
- forslaga nr. 3–6, frå Une Bastholm på vegner av Miljøpartiet Dei Grøne

Det blir votert over forslag nr. 2, frå Raudt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav gjennom utvinnings- og produksjonstillatelsene til operatørene på sokkelen om å redusere utslippene med 70 pst. innen 2030 ved endret aktivitetsnivå eller bruk av karbonfangst og -lagring.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Raudt blei med 94 mot 4 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.21.35)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 1, frå Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å ikke fornye utvinningstillatelsene for oljefeltene Draugen, Brage, Ula og Statfjord.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne blei med 88 mot 9 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.21.53)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Dokument 8:58 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og Rasmus Hansson om å stenge ned oljefeltene Brage, Statfjord, Ula og Draugen – vedtas ikke.

Presidenten: Det blir votert alternativt mellom tilrådinga og forslaga nr. 3–6, frå Miljøpartiet Dei Grøne.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Brage-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Draugen-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Statfjord-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Ula-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.»

Voteringstavlene viste at 89 representantar hadde røysta for tilrådinga frå komiteen og 3 representantar hadde røysta for forslaga frå Miljøpartiet Dei Grøne.

(Voteringsutskrift kl. 12.22.33)

Presidenten: Det manglar røyster – me tek voterin- ga på nytt.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komi- teen og forslaga frå Miljøpartiet Dei Grøne blei tilrådin- ga vedteken med 95 mot 2 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.23.15)

Votering i sak nr. 10, debattert 19. mars 2024

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomi- teen om Representantforslag fra stortingsrepresentan- tene Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Bård Hoks- rud, Dagfinn Henrik Olsen og Himanshu Gulati om å oppheve godkjenning av endret veinormal (Innst. 223 S (2023–2024), jf. Dokument 8:69 S (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det sett fram to for- slag. Det er

- forslag nr. 1, frå Frank Edvard Sve på vegner av Framstegspartiet
- forslag nr. 2, frå Mona Fagerås på vegner av Sosialis- tisk Venstreparti

Det blir votert over forslag nr. 2, frå Sosialistisk Ven- streparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke innslagspunk- tet for bruk av firefelts motorvei fra årsdøgntrafikk (ÅDT) på 12 000 kjøretøy til 15 000 kjøretøy.»

Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Sosialistisk Venstreparti blei med 84 mot 14 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.23.53)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Dokument 8:69 S (2023–2024) – Representantfor- slag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Bård Hoksrud, Dagfinn Henrik Olsen og Himanshu Gulati om å oppheve godkjenning av end- ret veinormal – vedtas ikke.

Presidenten: Det blir votert alternativt mellom til- rådinga og forslag nr. 1, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve godkjen- ning av Statens vegvesens forslag til endret veinor- mal.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komi- teen og forslaget frå Framstegspartiet blei tilrådinga vedteken med 84 mot 13 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.24.42)

Presidenten: Stortinget går så til votering over sak- ene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 21. mars 2024

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Et for- bedret pensjonssystem med en styrket sosial profil (Innst. 233 S (2023–2024), jf. Meld. St. 6 (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det sett fram 23 for- slag. Det er

- forslaga nr. 1–10, frå Dagfinn Henrik Olsen på veg- ner av Framstegspartiet
- forslaga nr. 11–23, frå Mímir Kristjánsson på vegner av Raudt

Det blir votert over forslaga nr. 11–23, frå Raudt.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og ta initiativ til en rettferdig pensjonsreform som innbefatter alle deler av pensjonssystemet. Målet med refor- men er et system som sikrer nordmenn to tredjede- ler av tidligere inntekt i pensjon, og muligheten til å gå av fra 62 år. Alderspensjoner skal lønnsreguleres

og inntektsavkortet, og det skal ikke være automatiske kuttmekanismer som levealdersjustering.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om å gjeninnføre de særskilte reglene i folketrygden for flyktninger med kort botid.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om å gjeninnføre gjenlevendetillegg i alderspensjon fra folketrygden.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om å gjeninnføre gjenlevendepensjon i folketrygden.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om å gjeninnføre forsørgingstillegg til alderspensjonister.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å fryse levealdersjusteringen i alderspensjon fra folketrygden.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om å G-regulere alderspensjon fra folketrygden.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede utviklingen i helse og levekår for dem som ikke kan stå lenge i arbeid, og om økt pensjonsalder kan føre til at flere blir presset ut av arbeidslivet.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ikke legge opp til at nedre aldersgrense for alderspensjon økes automatisk.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge opp til at nedre aldersgrense for alderspensjon ikke økes automatisk utover 63 år.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å øke pensjonsopptjeningen for uføre til 67 år.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om å trappe opp minstenivåene i alderspensjonen til EUs fattigdomsgrense (EU60).»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om at minste pensjonsnivå og garantipensjon skal G-reguleres.»

Votering:

Forslaga frå Raudt blei med 94 mot 4 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 12.25.25)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 3, 4 og 9, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å avvike avkortingsregelen for gifte og samboende pensjonister.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at pensjonister skal kunne velge å ta ut den delen av sin oppsparte pensjonsformue som overstiger garantipensjonsnivået, som en engangsutbetaling.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne aldersgrensen på 75 år for å kunne tjene opp pensjonsrettigheter.»

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 84 mot 13 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 12.25.43)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 5–8 og 10, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget avviser levealdersjustering og normalt pensjonsalder. Pensjonssystemet skal være forutsigbart med faste aldersgrenser.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en egen sliterordning i pensjonssystemet.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at pensjonssystemets minsteytelser skal være på nivå med EUs fattigdomsgrense (EU60).»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at pensjonssystemets minsteytelser skal reguleres med lønnsutviklingen og ikke være årskullspesifikk.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om full skjerming av uføres alderspensjon for virkningene av levealdersjustering.»

Raudt har varsla subsidiær støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 81 mot 17 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 12.26.04)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 2, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om bedre rammebetingelser for individuell pensjonsparing.»

Venstre har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 81 mot 17 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.26.24)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 1, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en evaluering av pensjonssystemet hver stortingsperiode i forbindelse med perspektivmeldingen.»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 81 mot 17 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.26.45)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Meld. St. 6 (2023–2024) – Et forbedret pensjonssystem med en styrket sosial profil – vedlegges protokollen.

Presidenten: Framstegspartiet og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 81 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.27.11)

Votering i sak nr. 2, debattert 21. mars 2024

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (ny avtalefestet pensjon) (Innst. 231 L (2023–2024), jf. Prop. 35 L (2023–2024))

Presidenten: Under debatten har Freddy André Øvstegård sett fram to forslag på vegner av Sosialistisk Venstreparti og Raudt.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag som sørger for at medregning av ansiennitet mellom privat og offentlig avtalefestet pensjon (AFP) også skal gjelde treårsregelen.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag som vil sikre at flere får rett på offentlig avtalefestet pensjon (AFP), herunder sikre at personer som bytter mellom offentlig og privat sektor kort tid før uttak av AFP ikke blir ekskludert fra ordningen, at personer med flere mindre stillingsbrøker får rett på AFP og at man fortsatt kan kombinere uføretrygd og AFP.»

V o t e r i n g :

Forslaga frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt blei med 86 mot 12 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 12.27.49)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande vedtak til

l o v

om endringer i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (ny avtalefestet pensjon)

I

I lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonsordning for arbeidstakere til sjøs gjøres følgende endringer:

§ 4 nr. 3 skal lyde:

3. Alderspension ytes til og med den kalendermåned pensjonisten fyller 67 år, eller til den kalendermåned pensjonisten får uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger etter lov om folketrygd for hel uførhet eller full avtalefestet pensjon som omfattes av *samordningsloven § 1 første ledd bokstav d*.

§ 5 nr. 2 skal lyde:

2. For pensjonist som har uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger etter lov om folketrygd for mindre enn hel uførhet eller gradert avtalefestet pensjon som omfattes av *samordningsloven § 1 første ledd bokstav d*, bortfaller en forholdsmessig del av alderspensjonen som svarer til uføregarden eller pensjonsgraden.

§ 16 nr. 1 første ledd bokstav e skal lyde:

- e. på det tidspunkt vilkårene i bokstav a til d er oppfylt, ikke får uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden for hel uførhet eller full avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 første ledd bokstav d.

II

I lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse gjøres følgende endringer:

§ 21 fjerde ledd skal lyde:

Rett til alderspensjon etter fylte 65 år har også arbeidstaker som har fratrudd med pensjon etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse *kapittel 1*.

§ 26 fførste ledd nytt tredje og fjerde punktum skal lyde:

Det er et vilkår for utbetaling av betinget tjenestepensjon at offentlig avtalefestet pensjon er avslått. Betinget tjenestepensjon kan ikke utbetales samtidig med avtalefestet pensjon som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven.

§ 28 andre ledd andre og tredje punktum skal lyde:

Det samme gjelder når medlemmet får avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 første ledd bokstav a, og ikke lenger har rett til arbeidsavklaringspenger fra folketrygden. Dersom medlemmet får avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 førsteledd bokstav d eller livsvarig avtalefestet pensjon, skal pensjonen likevel beregnes etter første ledd i paragrafen her, jf. tredje til sjuende ledd.

III

I lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. gjøres følgende endring:

§ 11 andre ledd andre og tredje punktum skal lyde:

Det samme gjelder når medlemmet får avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 første ledd bokstav a, og ikke lenger har rett til arbeidsavklaringspenger fra folketrygden. Dersom medlemmet får avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 første ledd bokstav d eller livsvarig avtalefestet pensjon, skal pensjonen likevel beregnes etter første ledd i paragrafen her, jf. tredje til sjuende ledd.

IV

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd innledningen og bokstav a skal lyde:

Denne lov gjelder samordning av ytelser som en person kan få samtidig fra to eller flere av følgende pensjonsordninger og trygder:

- a. Tjenestepensjonsordning som er fastsatt ved lov eller vedtak av Stortinget, eller som er fastsatt av kommuner og fylkeskommuner for kommunale og fylkeskommunale tillitsmenn, tjenestemenn og arbeidere, herunder pensjonsordning som yter *tidsbegrenset* avtalefestet pensjon som tas ut mellom 65 og 67 år.

§ 20 femte ledd skal lyde:

Reglene i første og fjerde ledd skal gjelde tilsvarende når det foreligger rett til avtalefestet pensjon som omfattes av lovens § 1 første ledd bokstav d.

§ 21 femte ledd skal lyde:

Reglene i første og annet ledd skal gjelde tilsvarende for samordning av pensjoner fra tjenestepensjonsordning og personskadetrygd med avtalefestet pensjon som omfattes av lovens § 1 første ledd bokstav d.

§ 23 nr. 3 andre ledd skal lyde:

Reglene i nr. 1, 2 og 3 skal gjelde tilsvarende når det foreligger rett til avtalefestet pensjon som omfattes av lovens § 1 første ledd bokstav d.

V

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere gjøres følgende endringer:

§ 11 fførste ledd nytt tredje og fjerde punktum skal lyde:

Det er et vilkår for utbetaling av betinget tjenestepensjon at offentlig avtalefestet pensjon er avslått. Betinget tjenestepensjon kan ikke utbetales samtidig med avtalefestet pensjon som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven.

§ 13 andre ledd andre og tredje punktum skal lyde:

Det samme gjelder når medlemmet får avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 første ledd bokstav a, og ikke lenger har rett til arbeidsavklaringspenger fra folketrygden. Dersom medlemmet får avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 første ledd bokstav d eller livsvarig avtalefestet pensjon, skal pensjonen likevel beregnes etter første ledd i paragrafen her, jf. tredje til sjuende ledd.

VI

I lov 1. juli 1994 nr. 49 om avtalefestet pensjon for arbeidstakere med rett til medlemskap i Pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd skal lyde:

Pensjonen beregnes etter tariffavtale som styret i pensjonsordningen har akseptert, og i samsvar med bestemmelsene i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse *kapittel 1*.

Nåværende § 3 første ledd andre punktum blir ny § 4.

§ 3 nytt andre og tredje ledd skal lyde:

Pensjon kan ikke ytes til personer som mottar eller har mottatt

- a. avtalefestet pensjon som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven eller lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse *kapittel 2* eller tilsvarende ordning,
- b. betinget tjenestepensjon etter lov om Statens pensjonskasse § 26 f eller tilsvarende ordning.

Pensjonsordningen administreres av Arbeids- og velferdsetaten for så vidt gjelder innvilgelse, beregning og utbetaling av pensjoner. For øvrig administreres pensjonsordningen av Statens pensjonskasse.

Nåværende del III blir ny § 5.

VII

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 3-19 første ledd skal lyde:

Departementet kan gi *forskrift* om godskrivning av pensjonspoeng for den som mottar avtalefestet pensjon etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse *kapittel 1* eller tilsvarende ordning.

§ 4-24 fjerde ledd skal lyde:

Retten til dagpenger faller også bort når medlemmet mottar ugradert avtalefestet pensjon, unntatt *avtalefestet pensjon som det gis statstilskott til* etter AFP-tilskottsloven eller lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse *kapittel 2* eller tilsvarende ordning.

§ 8-52 første ledd andre punktum skal lyde:

Til et medlem som mottar avtalefestet pensjon *som det gis statstilskott til* etter AFP-tilskottsloven eller avtalefestet pensjon etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse *kapittel 2* eller tilsvarende ordning, ytes det likevel sykepenger etter reglene i § 8-51.

§ 17-9 tredje ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter *kapittel 4*, sykepenger etter *kapittel 8*, stønad ved barns og andre nærståendes sykdom etter *kapittel 9*, arbeidsavklaringspenger etter *kapittel 11*, svangerskapspenger og

foreldrepenger etter *kapittel 14*, pensjonsytelser som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven og avtalefestet pensjon etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse *kapittel 2* eller tilsvarende ordning.

§ 17-11 første ledd bokstav c skal lyde:

- c. mottar *tidsbegrenset* avtalefestet pensjon i perioden mellom fylte 62 og 67 år fra en offentlig tjenestepensjonsordning eller

§ 17 A-5 første ledd bokstav c skal lyde:

- c. mottar *tidsbegrenset* avtalefestet pensjon i perioden mellom fylte 62 og 67 år fra en offentlig tjenestepensjonsordning eller

§ 17 A-6 fjerde ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter *kapittel 4*, sykepenger etter *kapittel 8*, stønad ved barns og andre nærståendes sykdom etter *kapittel 9*, arbeidsavklaringspenger etter *kapittel 11*, uføretrygd etter *kapittel 12* der uføregraden er under 100 prosent, svangerskapspenger og foreldrepenger etter *kapittel 14*, pensjonsytelser som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven og avtalefestet pensjon etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse *kapittel 2* eller tilsvarende ordning.

§ 20-15 tredje ledd skal lyde:

Dersom vedkommende mottar pensjonsytelser som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven eller avtalefestet pensjon etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse *kapittel 2* eller tilsvarende ordning, skal den delen som er gjenstand for regulering, medregnes i beregningene etter første ledd.

VIII

I lov 19. februar 2010 nr. 5 om statstilskott til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor gjøres følgende endring:

§ 18 nytt fjerde ledd skal lyde:

Det felles organet plikter å gi opplysninger som gjør det mulig å vurdere om vilkårene i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse § 7 andre ledd, § 8 første ledd bokstav a eller § 9 fjerde ledd, eller tilsvarende ordning, er oppfylt.

IX

I lov 25. juni 2010 nr. 28 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse gjøres følgende endringer:

Ny kapitteloverskrift før § 1 skal lyde:

Kapittel 1 Avtalefestet pensjon for medlemmer født i 1962 eller tidligere (gammel ordning)

§ 1 første ledd skal lyde:

Kapittelet gjelder avtalefestet pensjon (AFP) til arbeidstakere i stilling som gir rett til medlemskap i Statens pensjonskasse, og som ytes i et bestemt tidsrom fram til arbeidstakeren ved fylte 65 år kan få alderspensjon etter lov om Statens pensjonskasse § 21 fjerde ledd. Bestemmelsene gjelder for arbeidstakere som er født i 1962 eller tidligere.

§ 2 første ledd innledningen skal lyde:

En arbeidstaker som fratrer sin stilling etter fylte 62 år, har rett til avtalefestet pensjon når dette er bestemt i tariffavtale hvor staten er part, eller i tariffavtale godkjent av departementet, og arbeidstakeren

§ 3 bokstav e første punktum skal lyde:

Det ytes ikke avtalefestet pensjon for tidsrom hvor det ytes arbeidsavklaringspenger, uføretrygd eller pensjon, overgangsstønad eller omstillingsstønad til gjenlevende ektefelle fra folketrygden.

§ 3 bokstav e fjerde punktum skal lyde:

Det kan heller ikke ytes avtalefestet pensjon etter kapittelet her til en person som mottar tilsvarende avtalefestet pensjon fra annen pensjonsordning eller som mottar eller har mottatt avtalefestet pensjon som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven.

§ 3 bokstav f skal lyde:

f. Avtalefestet pensjon utbetales i utlandet etter reglene i folketrygdløven § 19-3.

§ 3 bokstav g oppheves.

§ 5 første ledd første punktum skal lyde:

Pensjonsordningen administreres av Arbeids- og velferdsetaten for så vidt gjelder innvilgelse, beregning og utbetaling av pensjoner.

§ 5 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 5 tredje ledd skal lyde:

Arbeidstakeren plikter å gi de opplysninger som er nødvendige for at Statens pensjonskasse og Arbeids- og velferdsetaten skal kunne vurdere om vedkommende har rett til avtalefestet pensjon og størrelsen av pensjonen.

Nåværende § 5 tredje ledd blir nytt fjerde ledd som skal lyde:

Vedtaket fattet av Arbeids- og velferdsetaten eller Statens pensjonskasse kan ankes inn for Trykderetten.

Nåværende § 6 blir ny § 15.

Nåværende § 7 blir § 6.

Nåværende § 8 blir ny § 17.

Nytt kapittel 2 etter § 6 skal lyde:

Kapittel 2 Avtalefestet pensjon for medlemmer født i 1963 eller senere (ny ordning)

§ 7 Omfang

Kapittelet gjelder avtalefestet pensjon til arbeidstakere i stilling som gir rett til medlemskap i Statens pensjonskasse, når dette er bestemt i tariffavtale hvor staten er part eller i tariffavtale godkjent av departementet. Bestemmelsene gjelder for arbeidstakere som er født i 1963 eller senere. Andre ledd i paragrafen her gjelder også arbeidstakere født i 1963 eller senere som har vært omfattet av andre tariffavtaler enn den statlige som gir rett til offentlig avtalefestet pensjon.

En arbeidstaker som er født i perioden 1963 til og med 1965, og som ville hatt rett til avtalefestet pensjon som det ytes statstilskott til etter AFP-tilskottsloven dersom tiden i stilling tilknyttet offentlig avtalefestet pensjon medregnes i vilkårsprøvingen ved fylte 62 år, kan få avtalefestet pensjon etter kapittelet her. Arbeidstakeren må oppfylle vilkårene i ordningen etter AFP-tilskottsloven ved uttakstidspunktet, men stilling tilknyttet offentlig avtalefestet pensjon kan likevel inngå i vilkårsprøvingen dersom arbeidstakeren i den aktuelle perioden er ansatt i stilling som blir virksomhetsoverdratt fra offentlig til privat sektor, jf. arbeidsmiljøloven kapittel 16.

§ 8 Vilkår som må være oppfylt ved fylte 62 år for rett til avtalefestet pensjon

En arbeidstaker kan gis avtalefestet pensjon dersom følgende vilkår er oppfylt ved fylte 62 år:

- a. Vedkommende har vært arbeidstaker i minst 7 av de siste 9 årene hos en arbeidsgiver med tariffavtale hvor staten er part eller tilsvarende tariffavtale om avtalefestet pensjon. I denne perioden inngår også tid arbeidstakeren har vært omfattet av en avtalefestet pensjonsordning som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven dersom dette gjør at ansiennitetskravet oppfylles. Stillingen må være vedkommendes hovedarbeidsforhold, og stillingsandelen må utgjøre minst 20 prosent av full stilling. Ved sam-

tidige ansettelsesforhold kan stillingsandelene legges sammen.

- b. Vedkommende har i de samme 7 av de siste 9 årene ikke hatt annen inntekt som overstiger pensjonsgivende inntekt fra arbeidsgivere omfattet av bokstav a.
- c. Vedkommende har de siste 3 årene før fylte 62 år ikke mottatt pensjon eller annen ytelse uten motsvarende arbeidsplikt fra arbeidsforhold der den årlige verdien av ytelsene tilsvarer 1,5 ganger folketrygdens grunnbeløp eller mer. Første punktum omfatter ikke uføretrygd fra folketrygden og uførepensjon fra en privat eller offentlig tjenstepensjonsordning.

En arbeidstaker som er født i 1963, og som ikke oppfyller ansiennitetskravet i første ledd bokstav a og b, kan likevel gis avtalefestet pensjon dersom vedkommende på uttakstidspunktet for avtalefestet pensjon har ti års samlet pensjonsgivende tjenestetid i Statens pensjonskasse eller pensjonsordning Statens pensjonskasse har inngått overføringsavtale med og vedkommende har vært ansatt i en virksomhet omfattet av offentlig avtalefestet pensjon i minst 3 av de siste 5 årene ved fylte 62 år. For arbeidstakere som er født i årene 1964 til 1966, gjelder tilsvarende, likevel slik at tallene «3» og «5» øker med ett år for hvert år arbeidstakeren er født etter 1963. Øvrige vilkår etter første ledd gjelder tilsvarende i den aktuelle perioden.

Avtalefestet pensjon gis ikke til arbeidstakere som har mottatt uføretrygd fra folketrygden etter fylte 62 år.

Departementet kan fastsette utfyllende bestemmelser i forskrift.

§ 9 Vilkår som må være oppfylt ved uttakstidspunktet for rett til avtalefestet pensjon

En arbeidstaker kan gis avtalefestet pensjon dersom følgende vilkår er oppfylt ved uttakstidspunktet:

- a. Vedkommende har de siste tre årene før uttakstidspunktet sammenhengende vært ansatt og reell arbeidstaker hos en arbeidsgiver med tariffavtale hvor staten er part eller med tilsvarende tariffavtale om avtalefestet pensjon. Stillingsandelen må utgjøre minst 20 prosent av full stilling. Ved samtidige ansettelsesforhold kan stillingsandelene legges sammen.
- b. Vedkommende har en pensjonsgivende inntekt som omregnet til årsinntekt overstiger folketrygdens grunnbeløp på uttakstidspunktet, og hadde i det foregående inntektsåret en pensjonsgivende inntekt som oversteg gjennomsnittlig grunnbeløp dette året.
- c. Vedkommende verken er eller har vært mottaker av avtalefestet pensjon som det gis statstilskott til etter

AFP-tilskottsloven, avtalefestet pensjon som en tidligpensjonsordning i perioden mellom fylte 62 og 67 år, uføretrygd fra folketrygden etter fylte 62 år, betinget tjenstepensjon etter lov om Statens pensjonskasse eller fra tilsvarende tjenstepensjonsordninger eller alderspensjon etter lov om Statens pensjonskasse § 20 a andre ledd eller fra tilsvarende tjenstepensjonsordninger.

Som unntak fra kravet i første ledd bokstav a tillates det opptil 26 uker uten å være ansatt og reell arbeidstaker, forutsatt at arbeidstakeren på uttakstidspunktet er ansatt og reell arbeidstaker og at arbeidstakeren tre år før uttakstidspunktet er ansatt. I tillegg tillates det opptil 78 uker uten å være reell arbeidstaker ved mottak av sykepenger, arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, uansett når i treårsperioden fraværet skjer, forutsatt at arbeidstakeren er ansatt på uttakstidspunktet og tre år før dette.

Er arbeidstakeren permittert på uttakstidspunktet eller har vært permittert i løpet av de siste tre årene før uttakstidspunktet, skal vilkårene i paragrafen her anses oppfylt dersom arbeidstakeren hadde oppfylt vilkårene om permitteringen ikke var iverksatt, og permitteringen ikke overstiger rammene i permitteringslønnsloven. Det samme gjelder ved permisjon når retten til permisjon følger av lov eller tariffavtale.

Arbeidstakere født i perioden 1963 til og med 1965 som ville oppfylt kravene i første ledd dersom stilling tilknyttet avtalefestet pensjon som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven hadde blitt medregnet, kan få avtalefestet pensjon dersom de i den aktuelle perioden er ansatt i en stilling som er virksomhetsoverdratt fra privat til offentlig sektor, jf. arbeidsmiljøloven kapittel 16. Dette gjelder også dem som omfattes av andre tariffområder enn det statlige som gir rett til offentlig avtalefestet pensjon.

Departementet kan gi forskrift om ytterligere vilkår for rett til avtalefestet pensjon.

§ 10 Grunnlaget for beregning av avtalefestet pensjon

Grunnlaget for beregning av avtalefestet pensjon skal være pensjonsbeholdningen beregnet etter folketrygdloven § 20-4, omregnet til en beholdning for avtalefestet pensjon med en opptjeningsssats på 4,21 prosent. Pensjonsopptjening til og med kalenderåret arbeidstakeren fylte 61 år tillegges pensjonsbeholdningen.

Departementet kan gi forskrift om fastsetting av grunnlaget for avtalefestet pensjon, herunder regler om fra hvilket tidspunkt inntekt i det året arbeidstakeren fyller 61 år skal tas med i grunnlaget.

§ 11 Uttak av avtalefestet pensjon

Avtalefestet pensjon kan tidligst utbetales fra og med måneden etter fylte 62 år, og tidligst fra og med måneden etter den måneden da kravet ble satt fram. Årlig pensjon framkommer ved å dividere opptjeningen beregnet etter § 10 med folketrygdens delingstall på uttakstidspunktet. Pensjonsopptjening som tilføres pensjonsbeholdningen etter uttak, omregnes til pensjon på tilsvarende måte som etter folketrygdloven § 20-17. Dersom uttaket skjer etter fylte 70 år, benyttes delingstallet ved fylte 70 år.

Pensjonen kan ikke tas ut gradert.

Pensjonen kan fritt kombineres med arbeidsinntekt uten avkorting.

Arbeidstakeren må selv sette fram krav om avtalefestet pensjon. Krav om pensjon kan tidligst settes fram fire måneder før ønsket uttaksdato. Det kan ikke søkes om uttak av avtalefestet pensjon med tilbakevirkende kraft.

Pensjonen utbetales i utlandet uten begrensninger.

Avtalefestet pensjon ytes til og med måneden da pensjonisten dør. Pensjonen kan stanses dersom pensjonisten ber om det, men den kan da ikke gjenopptas.

§ 12 Regulering av avtalefestet pensjon

Regulering av avtalefestet pensjon under utbetaling skjer årlig med virkning fra 1. mai. Pensjonen reguleres i samsvar med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten. Reguleringsfaktoren etter folketrygdloven § 20-18 andre ledd skal legges til grunn. Ved første regulering etter at uttaket startet skal pensjonen reguleres ut fra når på året pensjonen tas ut.

§ 13 Saksbehandlingsregler

Statens pensjonskasse administrerer ordningen med avtalefestet pensjon. Søknader om avtalefestet pensjon settes fram for Statens pensjonskasse, som skal fatte vedtak om og beregne pensjonen. Arbeids- og velferdsetaten utbetaler pensjonen.

Arbeids- og velferdsetaten skal levere den samlede pensjonsbeholdningen beregnet etter folketrygdloven § 20-4 og andre opplysninger som er nødvendige for premieberegningen, beregning av framtidig pensjon, vilkårsprøving og beregning av avtalefestet pensjon. Taushetsplikten etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7 er ikke til hinder for utveksling av opplysninger mellom Arbeids- og velferdsetaten og Statens pensjonskasse i den utstrekning dette er nødvendig for å fremme oppgaver etter loven her.

Statens pensjonskasse har rett til å innhente opplysninger fra nåværende eller tidligere arbeidsgivere om arbeidstakerens eller pensjonistens arbeids- og inntektsforhold som er nødvendig for å forvalte og beregne av-

talefestet pensjon. De som pålegges å gi opplysninger, plikter å gjøre dette uten godtgjørelse og uten hinder av taushetsplikt.

Ved søknad om avtalefestet pensjon plikter søkeren å gi de opplysningene som er nødvendige for at Statens pensjonskasse skal kunne vurdere om vedkommende har rett til avtalefestet pensjon. Mottakere av avtalefestet pensjon plikter å opplyse Statens pensjonskasse om endringer som kan ha betydning for pensjonens størrelse eller for om vedkommende fortsatt har rett til pensjonen.

Vedtaket fattet av Statens pensjonskasse, kan ankes inn for Trykderetten.

§ 14 Forskrifter

Departementet kan gi forskrifter om utfylling av bestemmelsene i kapitlet her.

Ny kapitteloverskrift før § 15 skal lyde:

Kapittel 3 Forskjellige bestemmelser

Ny § 16 skal lyde:

§ 16 Tilbakekreving av feilutbetalinger mv.

Ved tilbakekreving av feilutbetalt avtalefestet pensjon gjelder reglene i folketrygdloven § 22-15 tilsvarende for avtalefestet pensjon etter kapittel 1 og lov om Statens pensjonskasse § 44 sjette til niende ledd for avtalefestet pensjon etter kapittel 2.

Ny kapitteloverskrift før § 17 skal lyde:

Kapittel 4 Ikrafttredelse

X

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Presidenten: Framstegspartiet har varslet at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 85 mot 13 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.28.17)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Framstegspartiet har varslet at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei vedtekne med 84 mot 13 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.28.56)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 3, debattert 21. mars 2024

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (styrket insentiv til å jobbe lenger) (Innst. 232 L (2023–2024), jf. Prop. 37 L (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det sett fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Dagfinn Henrik Olsen på vegner av Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt
- forslag nr. 2, frå Dagfinn Henrik Olsen på vegner av Framstegspartiet

Det blir votert over forslag nr. 2, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en kompensasjonsordning for dem i årskullene 1944–1953 som rammes av pensjons-samordning som følge av pensjonsreformen.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 70 mot 27 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.29.45)

Presidenten: Det blir votert forslag nr. 1, frå Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt. Forslaget lyder:

«I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 24 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Dersom tjenestepensjonen tas ut etteralderen hvor man har kompensert for levealdersjusteringen, benyttes samme forholdstall som i alderspensjonen fra folketrygden. Det skal likevel ikke benyttes høyere forholdstall enn 1,000.

§ 24 a nr. 3 skal lyde:

Samordningsfradraget fastsettes ved å dividere samordningsbeholdningen med et delingstall fastsatt etter folketrygdloven § 20-13. Dersom tjenestepensjonen tas ut før eller ved fylte 67 år, legges delingstallet ved fylte 67 år til grunn. Dersom tjenestepensjonen tas ut etter fylte 67 år, men før alderen hvor man har kompensert for levealdersjusteringen, benyttes delingstallet på uttakstidspunktet. Dersom tjenestepensjonen tas ut etter alderen hvor man har kompensert for levealdersjusteringen, benyttes det samme delingstallet som i alderspensjonen fra folketrygden. Det skal

likevel ikke benyttes et høyere delingstall enn 13,42 ved beregning av samordningsfradraget.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt blei med 71 mot 27 røyster ikkje vedteke. (Voteringsutskrift kl. 12.30.05)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande vedtak til

l o v

om endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (styrket insentiv til å jobbe lenger)

I

I lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse skal § 24 tredje ledd tredje og fjerde punktum lyde:

For årskullene fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet skal det likevel kunne benyttes et lavere justeringstall enn 1,000 for justeringstall etter første ledd bokstav b. For de samme årskullene skal den nedre grensen for justeringstallet etter første ledd bokstav a settes lik forholdstallet ved den laveste alderen som gir et justeringstall etter første ledd bokstav b lik 1,000 for det aktuelle årskullet.

II

I lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. skal § 8 a tredje ledd tredje og fjerde punktum lyde:

For årskullene fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet skal det likevel kunne benyttes et lavere justeringstall enn 1,000 for justeringstall etter første ledd bokstav b. For de samme årskullene skal den nedre grensen for justeringstallet etter første ledd bokstav a settes lik forholdstallet ved den laveste alderen som gir et justeringstall etter første ledd bokstav b lik 1,000 for det aktuelle årskullet.

III

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere skal § 10 a tredje ledd tredje og fjerde punktum lyde:

For årskullene fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet skal det likevel kunne benyttes et lavere justeringstall enn 1,000 for justeringstall etter første ledd bokstav b. For de samme årskullene skal den nedre grensen for justeringstallet etter første ledd bokstav a settes lik forholdstallet ved den laveste alderen som gir et justeringstall etter første ledd bokstav b lik 1,000 for det aktuelle årskullet.

IV

I lov 6. mai 1966 om pensjonsordning for Stortingets ombudsmann for forvaltningen skal § 2 fjerde ledd nytt andre punktum lyde:

For årskullene fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet skal det kunne benyttes et lavere justeringstall enn 1,000 etter lov om Statens pensjonskasse § 24 tredje ledd tredje og fjerde punktum.

V

I lov 21. mai 1982 nr. 25 om tillegg til lov 28. juli 1949 om Statens pensjonskasse skal § 3 tredje ledd nytt andre punktum lyde:

For årskullene fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet skal det kunne benyttes et lavere justeringstall enn 1,000 etter lov om Statens pensjonskasse § 24 tredje ledd tredje og fjerde punktum.

VI

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer.

Presidenten: Framstegspartiet har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 84 mot 14 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.30.33)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Framstegspartiet har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei vedtekne med 84 mot 13 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.30.55)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 4, debattert 21. mars 2024

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Parat og NHO Luftfart/CHC Helikopter Service AS vedrørende opprettelse av tariffavtale for piloter i CHC Helikopter Service AS (Innst. 238 L (2023–2024), jf. Prop. 50 L (2023–2024))

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande vedtak til

l o v

om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Parat og NHO Luftfart/CHC Helikopter Service AS vedrørende opprettelse av tariffavtale for piloter i CHC Helikopter Service AS

§ 1

Twisten mellom Parat på arbeidstakersiden og NHO Luftfart/CHC Helikopter Service AS på arbeidsgiversiden vedrørende opprettelse av tariffavtale for piloter ved virksomheten CHC Helikopter Service AS skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Reglene i lov 27. januar 2012 nr. 10 om lønnsnemnd i arbeidstvister (lønnsnemndloven) får tilsvarende anvendelse så langt de passer.

§ 2

Det er forbudt å iverksette arbeidsstans, jf. lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven) § 1 bokstav f og g, for å løse tvisten.

§ 3

Loven trer i kraft straks. Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvisten.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 5, debattert 21. mars 2024

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i foretakslovgivningen mv. (utlevering av fødsels- og d-nummer, registrering av enkeltpersonforetak, krav til foretaksnavn, retningslinjer for godtgjørelse mv.) (Innst. 236 L (2023–2024), jf. Prop. 41 L (2023–2024))

Presidenten: Under debatten har Willfred Nordlund sett fram eit forslag på vegner av næringskomiteen. Forslaget kjem til erstatning for IV § 6-16 a andre ledd fyrste punktum i tilrådinga. Forslaget lyder:

«I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper skal § 6-16 a andre ledd fyrste punktum lyde: «Styret skal utarbeide retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til de enkelte medlemmene av styret og bedriftsforsamlingen, daglig leder og andre ledende personer.»»

V o t e r i n g :

Forslaget frå næringskomiteen blei samrøystes vedteke.

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande vedtak til

I o v

om endringer i foretakslovgivningen mv. (utlevering av fødsels- og d-nummer, registrering av enkeltpersonforetak, krav til foretaksnavn, retningslinjer for godtgjørelse mv.)

I

I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak gjøres følgende endringer:

§ 2-1 første ledd nr. 7 oppheves.

§ 2-2 første punktum skal lyde:

Norske *enkeltpersonforetak* har rett til registrering, og er i så fall underlagt lovgivningens regler om registrering.

§ 3-8 første ledd nr. 1 skal lyde:

1. Foretaksnavn, *organisasjonsform* og forretningsadresse for det utenlandske foretak (hovedforetaket)

§ 4-2 tredje ledd første punktum skal lyde:

Dør innehaveren av et enkeltpersonforetak, påhviler meldeplikten *innehaverens dødsbo*.

§ 4-4 bokstav a til d skal lyde:

a. *Kopi av stiftelsesdokument og kopi av protokoll* fra generalforsamlinger som viser meldte opplysninger i aksjeselskap, allmennaksjeselskap, samvirkeforetak og annet foretak med begrenset ansvar, forening og annen innretning; selskapsavtalen for ansvarlig selskap, kommandittselskap og europeisk økonomisk foretaksgruppe, selskapsavtalen for interkommunalt selskap, for stiftelser, stiftelsesdokumentet eller den disposisjonen som ellers danner grunnla-

get for stiftelsen, og *kopi* av vedtak om opprettelse av regionalt helseforetak og helseforetak.

- b. *Kopi* av stiftelsesdokumentet og *kopi* av protokoll fra senere foretaksmøter som viser meldte opplysninger i statsforetak.
- c. *Kopi* av protokoll som viser valg av styremedlemmer, observatører og revisor.
- d. Erklæring fra revisor og styremedlem om at *vedkommende godtar* valget.

§ 8-1 skal lyde:

§ 8-1. (innsyn m.m.)

Enhver har rett til å få tilgang til opplysninger og dokumenter som er registrert i Foretaksregisteret. Dette gjelder ikke fødselsnummer og d-nummer.

Offentlige myndigheter og virksomheter, private virksomheter som utfører lovpålagte oppgaver eller oppgaver på vegne av det offentlige, kredittopplysningsvirksomhet og finansforetak, kan likevel få utlevert fødselsnummer og d-nummer fra Foretaksregisteret til bruk i sin virksomhet.

Bestemmelsene i offentligelova gjelder for opplysninger som ikke er registrert.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om hvordan opplysningene skal gjøres tilgjengelige, og kan bestemme at det skal betales gebyr for tjenestene.

§ 9-1 andre ledd andre punktum skal lyde:

For den som ikke har mottatt slik underretning, løper fristen fra det tidspunkt *vedkommende* har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket.

II

I lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. gjøres følgende endringer:

§ 1-1 nytt tredje ledd skal lyde:

Med foretaksnavn til norskregistrert utenlandsk foretak, jf. foretaksregisterloven § 2-1 annet ledd, menes navn som nevnt i denne lov § 2-2 femtende ledd. Reglene i denne lov § 2-1 og §§ 2-3 til 2-6 gjelder ikke for norskregistrert utenlandsk foretak.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 2-2 tiende ledd skal lyde:

Foretaksnavn for næringsdrivende stiftelse skal inneholde ordet stiftelse eller *forkortelsen STI*.

§ 2-2 nytt femtende ledd skal lyde:

Foretaksnavn til norskregistrert utenlandsk foretak skal være det samme som hovedforetakets offisielle navn i hjemstaten, og i tillegg inneholde betegnelsen NUF.

Nåværende femtende ledd blir nytt sekstende ledd og

skal lyde:

Foretaksnavn må ikke inneholde annen foretaksbetegnelse enn den som angir foretakets egen *organisasjonsform*. *Foretaksbetegnelsen skal stå bakerst i foretaksnavnet*. Kongen kan gi nærmere regler om utforming av foretaksnavn.

III

I lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret gjøres følgende endringer:

§ 8 tredje ledd skal lyde:

Registerfører kan bestemme at andre ledd ikke skal gjelde for enheter hjemmehørende i utlandet som ved registrering i Enhetsregisteret fremlegger *bekreftelse* fra offentlig registreringsmyndighet i hjemlandet som viser at enheten er stiftet eller opprettet i henhold til hjemlandets lover. I den grad *bekreftelsen* inneholder opplysninger som nevnt i § 6, kan registerfører bestemme at den legges til grunn som dokumentasjon for også registrering av disse opplysningene.

§ 8 fjerde ledd bokstav b og c skal lyde:

- b. erklæring fra revisor om at *denne* påtar seg oppdraget
- c. erklæring fra regnskapsfører om at *denne* påtar seg oppdraget

§ 22 første og andre ledd skal lyde:

Enhver har rett til å få tilgang til opplysninger og dokumenter registrert i Enhetsregisteret. Dette gjelder ikke fødselsnummer og d-nummer.

Tilknyttet register, offentlige myndigheter og virksomheter, private virksomheter som utfører lovpålagte oppgaver eller oppgaver på vegne av det offentlige, kredittopplysningsvirksomhet og finansforetak, kan likevel få utlevert fødselsnummer og d-nummer fra Enhetsregisteret til bruk i sin virksomhet.

IV

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 5-10 fjerde ledd nytt andre punktum skal lyde:

Innkallingen skal også angi hvem styret har utpekt til å åpne generalforsamlingen, eller hvem som skal åpne generalforsamlingen etter bestemmelse i vedtektene, jf. § 5-12 første ledd.

Nåværende andre og tredje punktum blir nye tredje og fjerde punktum.

§ 5-10 femte ledd tredje punktum oppheves.

§ 6-16 a andre ledd første punktum skal lyde:

Styret skal utarbeide retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til *de enkelte medlemmene av styret, bedriftsforsamlingen og andre valgte selskapsorganer, daglig leder og andre ledende personer.*

§ 6-16 a fjerde ledd nytt andre punktum skal lyde:

Første punktum gjelder tilsvarende ved generalforsamlingens fastsettelse av godtgjørelse til styrets medlemmer etter § 6-10.

V

I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser gjøres følgende endringer:

§ 10 nytt tredje ledd skal lyde:

Stiftelsens navn skal inneholde ordet stiftelse eller forkortelsen STI.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 45 tredje ledd første punktum skal lyde:

- Reglene om omdanning i dette kapitlet gjelder ikke for
- a. forhøyelse og nedsetting av grunnkapital,
 - b. vedtektsendring som er nødvendig for å bringe vedtektene i samsvar med de krav som gjelder for næringsdrivende stiftelser,
 - c. vedtektsendring som er nødvendig for å bringe vedtektene i samsvar med § 10 tredje ledd om navn til alminnelige stiftelser.

VI

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft til ulik tid.
2. Endringen i del II av lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjenne tegn mv. § 2-2 sekstende ledd andre punktum gjelder ikke for foretaksnavn som er tatt i bruk før bestemmelsens ikrafttredelse og som på det tidspunktet ikke har foretaksbetegnelsen bakerst i foretaksnavnet.
3. Departementet kan gi nærmere overgangsbestemmelser.

Presidenten: Det blir votert over alle romartal og paragrafar, unnateke IV § 6-16 a andre ledd fyrste punktum.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 6, debattert 21. mars 2024

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Kari Elisabeth Kaski om fritak for skatt på egenprodusert strøm til eget forbruk (Innst. 222 S (2023–2024), jf. Dokument 8:68 S (2023–2024))

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om særregler som gir et skattefritak for salg av overskuddsstrøm fra private boliger.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Sak nr. 7 [12:33:18]

Referat

1. (245) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Ove Trellevik, Tina Bru, Ola Elvestuen og Sveinung Rotevatn om krav til erstatningskraft for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner (Dokument 8:118 S (2023–2024))
Samr.: Blir sendt energi- og miljøkomiteen.

2. (246) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og Rasmus Hansson om å innføre et nasjonalt forbud mot privat bruk av fyrverkeri (Dokument 8:116 S (2023–2024))
Samr.: Blir sendt justiskomiteen.
3. (247) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tobias Drevland Lund og Marie Sneve Martinius om å stille alle utvisningssaker der barn er involvert, i bero (Dokument 8:114 S (2023–2024))
Samr.: Blir sendt kommunal- og forvaltningskomiteen.
4. (248) Årsmelding fra Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) for 2023 (Dokument 7 (2023–2024))
5. (249) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hilde Marie Gaebpie Danielsen og Kirsti Bergstø om en uavhengig granskning av Fosen-saken (Dokument 8:115 S (2023–2024))
Samr.: Nr. 4 og 5 blir sende kontroll- og konstitusjonskomiteen.
6. (250) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Roy Steffensen, Terje Halleland, Frank Edvard Sve og Morten Stordalen om å redusere bompengbelastningen i Ryfast (Dokument 8:117 S (2023–2024))
Samr.: Blir sendt transport- og kommunikasjonskomiteen.

Presidenten [12:33:50]: Dermed er dagens kart ferdigbehandla. Då står det berre att å ynskja alle ei riktig god påske og vel møtt igjen til neste stortingsmøte, onsdag 3. april.

Ber nokon om ordet før møtet blir heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 12.34.

